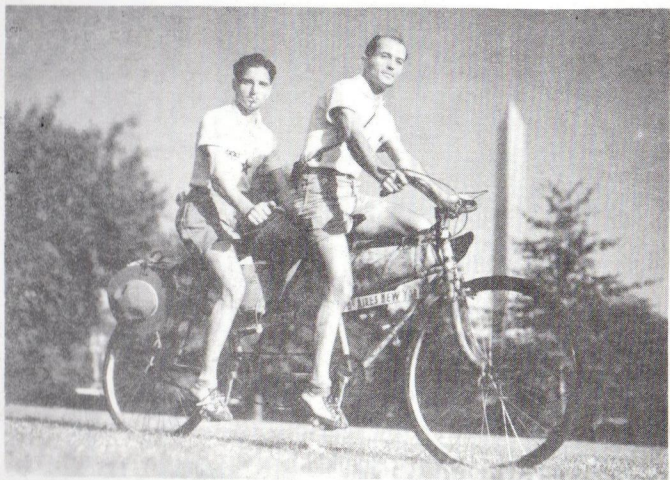

INTERNACIA LINGVO

DE BONAEROJ ĜIS NOVJORKO PER BIKIKLO

ESPERANTO KULTURO

50.ª HISPANA KONGRESO

NENIEL MI DEZIRAS MORTI ANTAŬ LA JARO 1992^a

DOKTORIGA TEZO PRI ESPERANTO

NOVAĴOJ

UTILAJ ADRESOJ

DIRECCIONES UTILES

* UNIVERSALA ESPERANTO ASOCIO (U.E.A.)
NIEUWE BINNENWEG 176* 3015 Bj
ROTTERDAM (HOLANDA)

* HISPANA ESPERANTO FEDERACIO (H.E.F.)

Centra Oficejo:
Rodríguez de San Pedro, 13-3ª, Puerta - 7
28015 MADRID

Libroservo:
Apartado 119
47080 VALLADOLID

Prezidanto: Antonio ALONSO NUÑEZ
Apartado 714
15780 SANTIAGO de COMPOSTELA (LA CORUÑA)

* HISPANA INSTITUTO DE ESPERANTO
Apartado 2428
08080 BARCELONA

* HISPANA ESPERANTO MUZEO
Doctor Zamenhof, 12
SANT PAU D'ORDAL (BARCELONA)

* ANDALUZIA ESPERANTO ASOCIO
Apartado 864
MALAGA

* ASTURA ESPERANTO ASOCIO
Begoña, 25
GIJON (ASTURIAS)

* KANTABRA ESPERANTO ASOCIO
Apartado 2240
SANTANDER (CANTABRIA)

* KATALUNA ESPERANTO ASOCIO
Apartado 32318
BARCELONA

* VALENCIA ESPERANTO ASOCIO
G.V. Fernando Católico, Nº 45-3ª
46008 (VALENCIA)

* ESPERANTO FONDAJO "FERNANDO SOLER"
Virrey Duque de Calabria, 4
46005 VALENCIA

Esperanto-Fundación
"Fernando Soler"

✓ Duque de Calabria, 4, 2ª
Tel: 374 23 94

...O BIEN EN LA
ASOCIACION DE
ESPERANTO DE TU
POBLACION

«Cada uno con su idioma
y esperanto para todos.»

La historia aventuro kiun ni prezentas al vi sur tiu ĉi numero de I.L., okazis antaŭ 54 jaroj. La ĉefroluloj estas du argentinaj esperantistoj kaj ilia biciklo. La loko estas AMERIKO.

DE BONAEROJ ĜIS NOVJORKO PER BIKIKLO

Kiam la unua de januaro 1934^a ekveturis ekde la Placo de Majo, direkte al Novjorko, neniam povis imagi tiuj junaj esperantistoj la multenombrajn, riskajn kaj kortuŝitajn aventurojn kiujn ili trovis dum tiu bravega bonfaro, inkludinda ne nur en la analoj pri Historio de Biciklismo Monda, sed ankaŭ en tiu de Esperanto.

Victor Scaraffia kaj Vicente S. Gregory Espasa naskiĝis en la argentina urbo Cordoba, sed ili ambaŭ estis idoj de latinaj elmigrantoj: Victor el italoj kaj Vicente el hispanoj, kon krete el Callosa de Ensarriá (Alicante).

1933, junio, BONAEROJ: Victor kaj Vicente estas du junaj lernantoj de tria jaro de Medico. Ili antaŭe interkoniĝis en Eŭropo. Biciklistoj kaj kun kelkaj rekordoj en sia favoro.

Estas en tiuj tagoj kiam ili proponas sian projekton al Argentina Esperanto-Asocio kaj al Klubo de Skoltoj kies ili estas anoj. Tiu ĉi iniciativo estas tre bone akceptita de la du organizoj kaj ankaŭ de diversaj sportaj korporacioj kiuj decidas patronadi la vojaĝon.

Farante la pretigojn por la vojaĝo, ili decidas okazigi ĝin en la venonta unua de januaro.

1934, unua de januaro: ili ekveturas de la Placo de Majo ĉe Bonaeroj.

ETAPOJ de la VOJAĜO

*UNUA: ĈILA Respubliko

Trapasante montoĉenon de Andoj, ili eltrovas sian unuan danĝeron pri morto: Malbono de Montaro, je 4.100 mtrj. alte super la nivelo de la maro. La fama pinto de Kristo Savinto de Andoj estas atestanto pri hemoragio kiun ili suferas el la siaj: buŝo, oreloj kaj nazo. Ili trafas haltigi ĝin maĉante cepon, ajlon kaj kafgrajnajn tiel kiel estis rekomendita je amika kuracisto de ili.

La aventura historia que les presentamos en este número de I.L., tuvo lugar hace 54 años. Los protagonistas son dos esperantistas argentinos y su bicicleta. El lugar: AMERICA.

DE BUENOS AIRES A NUEVA YORK EN BICICLETA

Cuando el primero de mayo de 1934 salían de viaje desde la Plaza de Mayo en dirección a Nueva York, nunca pudieron imaginar aquellos jóvenes esperantistas las numerosas, arriesgadas y emocionantes aventuras que encontrarían durante aquella intrépida hazaña, digna de ser incluida no sólo en los anales de la Historia del Ciclismo Mundial, sino también, en la del Esperanto.

Victor Scaraffia y Vicente S. Gregory Espasa nacieron en la ciudad argentina de Córdoba, pero ambos eran descendientes de emigrantes latinos: Victor de italianos y Vicente de españoles, concretamente de Callosa de Ensarriá (Alicante).

1933, junio, BUENOS AIRES: Victor y Vicente son dos jóvenes estudiantes de tercer año de Medicina. Ellos se habían conocido anteriormente en Europa. Ciclistas y con algunos records a su favor.

Es en esos días cuando proponen su proyecto a la Asociación Argentina de Esperanto y al Club de Boys Scouts de las cuales son miembros. Esta iniciativa es bien aceptada por parte de las dos organizaciones y también por diversas corporaciones deportivas que deciden patrocinar el viaje.

Haciendo los preparativos para el viaje, deciden emprenderlo en el primero de enero próximo.

1934, primero de mayo: salen de la Plaza de Mayo de Buenos Aires.

ETAPAS del VIAJE

* PRIMERA: Republica de CHILE

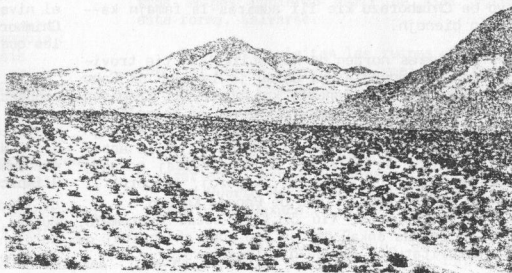
Atravesando la cadena montañosa de los Andes, encuentran el primer peligro de muerte: Mal de Montaña, estando a 4.100 mtrs. sobre el nivel del mar. La famosa cumbre del Cristo Redentor de los Andes es testigo de la hemorragia que estos muchachos sufren de sus: boca, oídos y nariz. Consiguen detenerla masticando cebolla, ajo y granos de café tal y como les había recomendado un médico amigo de ellos.

Ili alvenas al **Santiago de Cilo** kaj tie scias ili estas trafitaj de terura malsano: **Paludismo**. Post injektiĝi kelkajn medikamentojn, oni sukcesas kontraŭ la malsano sed ili ne kuraciĝas komplete.

Llegan a **Santiago de Chile** y saben que han contraído una terrible enfermedad: el **Paludismo**. Tras inyectarse algunos medicamentos, logran detener la enfermedad pero no curarla completamente.

La vojo tra
Andoj

El camino a
través de
los Andes

Ili eliras de **Santiago** kun granda debilo. Alvenas ili norden de Respubliko kaj alia danĝero presentiĝas antaŭ ili: **Dezerto de Atacama**. Tio estas nepenetrebla loko. 450 Km² el nure sablo kalcinata. Preskaŭ neniu humida loko. Neniu parto priloĝata. Neniu vegetado. Ili eniras en dezerton pro neceso. Ili devas trapasi la areon de **Siete Pampas**, tre fama pro ĝiaj danĝeroj. Je la dua tago, ili ne havas akvon; je la tria tago la provizaĵoj estas forkonsumitaj kaj je la ses tagoj, ili troviĝas vojerarataj.

Salen de **Santiago** con una gran debilidad. Llegan al norte de la República y otro peligro se les presenta: el **Desierto de Atacama**. Es un lugar impenetrable. 450 Km² de solamente arena calcinada. Casi ningún lugar húmedo. Ninguna parte habitada. Ninguna vegetación. Se adentran en el desierto por necesidad. Deben atravesar el área de las **Siete Pampas**, muy famosa por sus peligros. Al segundo día, no tienen agua; al tercero han consumido las provisiones y a los seis días, se encuentran perdidos.

Providencio faras ke ili trovos kabanon kiun ili kredeis ke ĝi estis senhoma. Ili aŭskultas hundbojojn kaj ili vidas du indianojn kiuj dediĉis eltiri salpetron el dezerto. Tiuj ĉi gastamaj homoj havigas akvon al ili kaj eligas ilin de la dezerto.

La Providencia hace que encuentren una cabaña que ellos creían abandonada. Oyen ladridos de un perro y ven a dos hombres de raza india los cuales se dedicaban a la explotación del salitre del desierto. Estas personas hospitalarias les proporcionan agua y los sacan del desierto.

*DUA: PERUO

Post eliri feliĉe de la dezerto ili daŭrigas tra la marbordo de **Oceano Pacifiko** internigi ili en Peruo, trapasante prasilvojn, riverojn sen pontoj ... ĝis alveni la unuan peruan urbon kiun ili trovas: **Arequipa**.

*SEGUNDA: PERU

Tras salir felizmente del desierto, continúan a través de la costa del **Océano Pacífico**, internándose en el Perú, atravesando selvas, ríos sin puentes ... hasta llegar a la primera ciudad que ellos encuentran: **Arequipa**.

Ili traveturas la arkeologian regionon de **Cuzco** (kiu troviĝas ĉe Montriĉa tereno proksima je **Lago Titicaca**), alvenante al **Lima**. Tie ili estos tre bone akceptataj. Paludismo daŭrigas ĝinante ilin. Vicente S. Gregory estas la plej afekciata. Malgraŭ tio, ili daŭrigas la vojaĝon.

Atraviesan la región arqueológica de **Cuzco** (la cual se situa en la Serranía próxima al lago **Titicaca**), llegando a **Lima**. Allí serán muy bien recibidos. El paludismo continúa molestandoles. Vicente Gregory es el más afectado. Continúan el viaje!

*TRIA: KOLOMBIO

Transpasinte multenombrajn malgrandajn vilaĝetojn, alvenas ili al ĉefurbo de

*TERCERA: COLOMBIA

Después de haber pasado por numerosas

K o l o m b i o : Bogota. La loka societo de Esperanto organizas grandegan festo-akceptadon honore al ili. Ili aj nomoj aperas skribataj sur ĉiuj ĵurnaloj de la ĉefurbo.

Antaŭen!. Estante je 4.500 mtrj. super la nivelo de la maro, ili marŝas sur la montdeklivo de **Chimborazo** kie ili admiras la famajn kaŝajn bienojn.

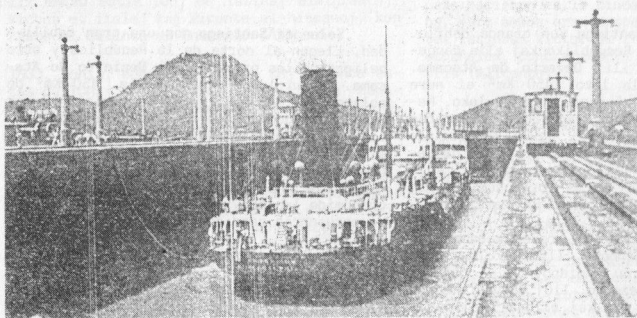
Ili alvenas norden de Respubliko kaj tie troviĝas en **Intendencia del Chaco** je la alto de **Cabo Tiburon**, sude de **Panamio** kaj poste ili trapasas te **Kostarikon**, alvenas **Nikarakvon** en malmulte da tempo kaj al **Salvadoro** kie rigardadas la tiamaĵn olimpiajn **Centroamerikajn Ludojn**. Il devis antaŭ e interniĝi en **Selva de Dariel**. Multaj sovaĝaj bestoj: tigroj, leopardoj, vipuroj, kolubroj... antaŭ alveni ili al loko de **Panama Kanalo**.

Ili daŭrigas. Tiu ĉi fojo estas **Gvatemalo**. Tie ili estas ankaŭ denove tre bone akceptitaj de la aŭtoritatuloj kaj de ĝia loĝantaro.

pequeñas poblaciones, llegan a la capital de Colombia: **Bogotá**. La Sociedad Local de Esperanto organiza una gran fiesta de recibimiento en honor a ellos. Sus nombres aparecen escritos en todos los periódicos de la capital

Adelante!. Estando a 4.500 mtrs. sobre el nivel del mar, transitan por la falda del **Chimborazo**, donde admiran los famosos cafetales que por allí se cultivan.

Llegan al norte de la República y se encuentran en la **Intendencia del Chaco**, a la altura del **Cabo Tiburón**, al sur de **Panamá** y posteriormente, atravesando **Costa Rica**, llegan a **Nicaragua** en poco tiempo y a **El Salvador** donde contemplan los por entonces **Juegos Olímpicos Centroamericanos**. Debieron antes de ello, internarse en la **Selva de Dariel**. Muchas fieras salvajes: tigres, leopardos, serpientes, culebras ..., antes de llegar a la zona del **Canal de Panamá**.

Panama Kanalo en 1935ª jaro

Canal de Panamá en el año 1935

Ili atentrigardadas la lastajn postrestaĝojn de maja kulturo: la ruinoj de **Copan**, **Duriglia** kaj tiuj de **Santa Rosa**.

*KVARA ETAPO: MEKSIKO

Post forlasi la anglan kolonion de **Belize**, ili interniĝas en meksikia teritorio kaj ili troviĝas denove en du danĝeraj aventuroj. Ĉe **Quintana Roo** ili troviĝas perditaj meze de la silvo.

Payo Obispo estas la unua meksikia haveno kiun ili surpaŝas. De tie ili enŝipigas la biciklon cele al **Progreso**, enirante al la ĉiklaj forstoj. Ili povas vidadi tie la laboristojn pri ĉiklo. La laboro de tiuj homoj estas tre peza kaj danĝera. Ĉe lasilve koro estas aerodromo.

Aviadiloj alportas al la ĉiklistoj manĝaĵojn

Continúan. Esta vez es **Guatemala**. Allí son también, nuevamente, bien recibidos por las autoridades y por su población. Admirar los últimos restos de la cultura **maya**: las ruinas de **Coban**, **Duriglia** y las de **Santa Rosa**.

*CUARTA: MEXICO

Tras dejar el dominio inglés de **Belize**, se adentran en territorio mexicano y de nuevo el miedo reaparece en dos peligrosas aventuras. En **Quintana Roo** se encuentran perdidos en mitad de la selva.

Payo Obispo es el primer puerto mexicano que ellos pisan. De allí embarcarán la bicicleta con destino a **Progreso**, entrando en los bosques de explotación del

semajne. Danke al la helpo de du aviadiloj, pro-
prieto de hispano nomata familie **Medina**, niaj ami
koj povis eliri de tie kaj, tia maniere, savi
sin.

En Yucatan ili vizitas ruinojn de **Chichen**,
santega Zenoto, kaj ili reperdiĝas ene de **Grutas**
de **Lultan** kaj **Junacab**:

" (... ni vidis grandajn agrokampojn
de **Henequen** kaj poste ni surpaŝis
Campeche kaj **Tabasco** ĝis eniri en
ŝtaton **Veracruz** alvenante al **Puerto**
Mexico, de kie ni daŭrigis ĝis **Oa-**
xaca (...)"

Poste: **Cordoba**, **Orizaba**, **Tehuacan**, **Puebla**
... kaj finfine la ĉefurbon: **Meksiko**.

Estis 25^a de novembro de 1935. Gregory kaj
Scaraffia jam venkis preskaŭ ĉiujn obstaklojn.

Ili gastiĝas en hotelo kaj danke al Hispana
Sanatorio en **Meksiko**, ili trafas resaniĝi tute,
pri paludismo post injekti al ili novan serumon
kontraŭ tiu malsano. Ili restadas en sanatorio

chicle. Allí pueden ver a los trabajadores
del chicle. El trabajo de aquellas personas
es muy pesado y peligroso. En el corazón de
la selva hay un aerodromo. Unas avionetas
traen a los chicleros semanalmente alimentos
Gracias a la ayuda de dos avionetas, propie-
dad de un español apellidado **Medina**, nues-
tros amigos pudieron salir de allí y, de
esta forma, salvarse.

En Yucatán visitan las ruinas de **Chi-**
chén, el Cenote Sagrado; se vuelven a perder
dentro de las **Grutas de Lultún** y **Junacab**:

"...vimos los grandes campos cultiva-
dos de **Henequen** y posteriormente atra-
vesamos **Campeche** y **Tabasco**, hasta en-
trar en el estado de **Veracruz**, llegan-
do a **Puerto México** de donde continua-
mos hasta **Oaxaca** (...)"

Luego serían: **Córdoba**, **Orizaba**, **Te-**
huacán, **Puebla** y, por fin, la capital:
México. Era 25 de noviembre de 1935.
Gregory y Scaraffia ya habían vencido
casi todos los obstáculos.

La biciklistoj kune kun kelkaj amikaj indianoj
Los ciclistas en compañía de algunos indios amigos

dum sep tagoj. Ili traveturis ĝis tiuj datoj ĉirkaŭ 15.000 kilometrojn de kiam ili ekvojaĝis de Bonaeroj. Certe ili atingis mondan rekordon pri distanco per biciklo.

Ĉe Meksiko ili estas akceptataj de Prezidento **CARDENAS**. Antaŭe ili estis ankaŭ akceptitaj de du prezidentoj: tiu de **Salvadoro: MARTINEZ**, kaj tiu de **Gvatemalo: Jorge UBICO**

*FINA ETAPO: NOVJORKO

Post traveturi ŝtatojn de Texas, Arkansas, Missouri, Ohio, Pennsylvania kaj Mariland, alvenas Distrikton de Kolumbio.

Generala Direktoro de Panamerika Unuiĝo, **Sr. L. S. Rowe**, kunlabore kun **Argentina Ambasadoro** kaj de aliaj lokaj aŭtoritatoj, ĉiuj pretiĝas por fari al ili grandegan akcepton ĉe ĉefurbo: **Vaŝingtono**.

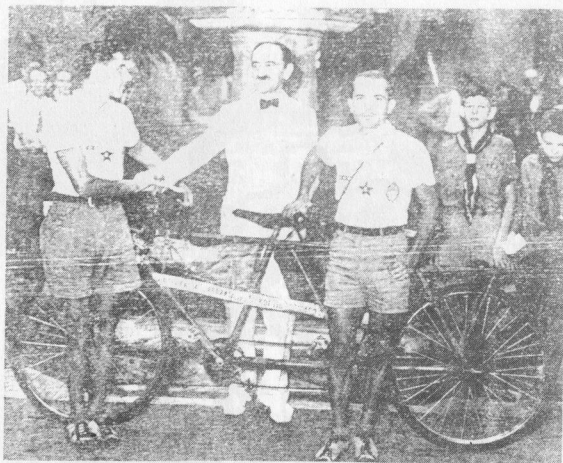
Se hospedan en unu hotelo kaj ĝis la **Sanatorio Español** de la ĉefurbo de Meksiko, konsiguen kuracsekiĝi totalmente del paludismo al serles inyectado un nuevo suero. Permanecen en el sanatorio siete días. Tenían recorridos hasta esa fecha, alrededor de 15.000 kilómetros desde que salieron de Buenos Aires. Ciertamente habían conseguido el record mundial de distancia en bicicleta.

En México son recibidos por el Presidente **Cárdenas**. Anteriormente habían sido también recibidos por los presidentes de El Salvador: **Martínez** y por el de Guatemala: **D. Jorge Ubico**.

*ETAPA FINAL: NUEVA YORK

Tras atravesar los estados de Texas, Arkansas, Missouri, Ohio, Pennsylvania y Maryland, llegan al Distrito de Columbia.

El Director General de la Unión Panamericana, **Sr. L. S. Rowe**, en cooperación con la **Embajada Argentina** y otras autoridades locales, se disponen a realizarles un gran recibimiento en la capital: **Washington**.

S-ro L. W. ROWE kaj skoltistoj kun niaj amikoj El Sr. L. W. ROWE y 'boys skouts' kaj nuestros amigos

Tia maniere, eskortataj de motorciklistoj el **Metropola Polico-Departemento**; de multenombraj oficialaj veturiloj kaj de la plej famaj biciklistoj en la urbo, ili estas bonvenataj de argentina ambasadoro ĉe Vaŝingtono kaj ankaŭ de prezidento de Usono: **Roussevelt**.

De esa forma, escoltados por motoristas del **Departamento de Policía Metropolitana**; por numerosos coches oficiales y por los más importantes ciclistas de la ciudad, son bienvenidos por el embajador argentino en Washington y también por el mismo Presidente de Estados Unidos: **Roussevelt**.

Post du jaroj kaj kelkaj monatoj ili alvenis Vaŝingtonon. Ankoraŭ restas al ili, iri Novjorkon.

Ili estas jam apud la ĉirkaŭaĵoj de tiu urbeĝo. Alia problemoj!. Por eniri la urbon estis en tiu tempo tunelo sub rivero **Houdson** tra kiu nur estis permesate surpaŝi per motorveturiloj. Do, ĉar ili vojaĝas per biciklo, la policanoj ne permesas al ili tratuneli. Kion fari? Post pensi la aferon, ili decidis telefoni sinjoron **Henri G. Slaughter**, afabla persono kiu helpis kaj protektis al niaj junaj amikoj multe da fojoj.

Sro. **Slaughter** solvas la problemon. Li telefonas rapide al urbestro de Novjorko, klarigante al li la celon de tiuj esperantistoj.

Fiorelo Laguardia, la plej fama urbestro en Novjorko de ĉiuj tempoj, telefonas al la polico permesante la eniradon de niaj amikoj tra la tunelo. Okazis tio en julio 1936^a jaro.

Meze de granda akceptado far de ĵurnalistoj, filmistoj, ktp. ili estis salutataj de **Fiorelo Laguardia** kaj ankaŭ de la bicikla ĉampiono en Usono kaj de aliaj aŭtoritatoj.

La vojaĝo estis finita. **Vicente S. GREGORY ESPASA** kaj **Victor SCARAFFIA** elirinte de Bonaera urbo antaŭ 33 monatoj, post suferi milojn da senigoj kaj evitante oftajn danĝerojn kaj iaj fojoj ĝis senkuraĝiĝo kiun okazis al ili la ofttegaĵ atakoj de paludismo, finfine ili alvenis al vojcelo.

Dank'al helpo de **Argentina Esperanto Asocio**, de **Skoltoj** kaj de ĉiuj diversaj esperantaj asocioj, inter aliaj kiujn ili trovis dum sia traamerika aventurvojaĝo, ili atingis sian plej ĉefan celon: kuntribui al la disvolviĝo de la **Internacia Lingvo Esperanto** tra tiu kontinento.

Johano FONTECHA SOTO

NOTO: La Redakcio tute kore dankas sinjoron **Vicente S. GREGORY** pro liaj informoj, fotoj, kaj aliaj helpiloj sen kiuj estus ne eble al ni fari tiun ĉi gravan raportadon.

Tras dos años y algunos meses habían llegado a la capital de E.E.U.U. Aún les queda ir a Nueva York.

Ellos están ya en los alrededores de la gran ciudad de Nueva York. Todavía, otro problema!. Para entrar en la ciudad había en aquel tiempo un túnel bajo el río **Houdson** a través del cual sólo podían pasar vehículos de motor. Así pues, como ellos viajaban en bicicleta, los policías no les permiten pasar por el mismo. ¿Qué hacer?. Tras pensar el asunto, deciden telefonar al Sr. **Henry G. Slaughter**, una persona amable que ya les había ayudado y protegido en muchas ocasiones.

El Sr. **Slaughter** soluciona el problema. Telefonéa rápidamente al alcalde de **Nueva York** explicando al mismo el objetivo del viaje de aquellos esperantistas. **Fiorelo Laguardia**, el alcalde más famoso de Nueva York de todos los tiempos, telefona a la policía permitiendo el paso de los ciclistas por el túnel. Ocurrió en julio de 1936.

En medio de un gran recibimiento por parte de periodistas, cinematógrafos, etc. son saludados por **Fiorelo Laguardia** y por el campeón ciclista de E.E.U.U. además de otras autoridades.

El viaje había concluido. **Vicente S. Gregory Espasa** y **Victor Scaraffia** habiendo salido de Buenos Aires hacía ya 33 meses, tras sufrir miles de privaciones y habiendo evitado frecuentes peligros y hasta el desánimo que les produjo los ataques de paludismo, habían llegado a su destino.

Gracias a la ayuda de la Asociación Argentina de Esperanto, a la de los Scouts y de todas las diversas asociaciones esperantistas que encontraron durante su aventurero viaje a través de América, habían conseguido su principal objetivo: el contribuir al desarrollo de la **Lengua Internacional Esperanto** por aquel Continente.

NOTA: La Redacción agradece cordialmente al Sr. **Vicente S. Gregory Espasa** por su ayuda, información, fotos, etc. sin las cuales no nos hubiera sido posible realizar este importante reportaje.

DOKTORIGA TEZO PRI ESPERANTO EN VALENCIO

Nuntempe oni pretigas sciencan eksperimenton por uzi en doktoriga tezo, kun la titolo "Propedeŭtika valoro de E-o por la lernado de fremdaj lingvoj en dulingva regiono".

TESIS DOCTORAL SOBRE ESPERANTO EN VALENCIA

Actualmente se está preparando un experimento científico para ser utilizado en una tesis doctoral, con el título: "Valor propedeŭtico del Esperanto de cara al aprendizaje de idiomas extranjeros en una región bilingüe".

Profesoro Augusto CASQUERO kun gelernantoj de la Unua Grupo
El profesor Augusto CASQUERO con alumnos del Primer Grupo

Kvankam similaj investigadoj jam estis faritaj en aliaj landoj, la originala flanko de ĉi tiu eksperimento estas apliki tiun teorion en regiono dulingva, kiel Valencio estas, ĉar ĉi tie la lingva problemo en la lernado estas sufiĉe pli granda ol en aliaj lokoj, ĉar la valenciaj gelernantoj devas lerni unue kastilian kaj valencian lingvojn, kaj tuj poste, kun tiuj du lingvoj ankoraŭ ne bone akiritaj, oni devas lerni trian lingvon, kutime, la anglan. Sed la problemo ne finas ĉi tie, ĉar laŭ la nova eŭropa bakalaŭrado, oni devos lerni anstataŭ unu fremdan lingvon, du.

Tio estas ege granda problemo por la ka petoj de niaj infanoj. La frua lernado de E-o. eble kapabligh ilin iomete pli facile kaj malpli penige lerni tiun teruran babelon

Aunque ya se ha llevado a cabo investigaciones similares en otros países, lo original de este experimento es que aplica dicha teoría en una región bilingüe, como lo es Valencia, porque aquí el problema lingüístico en el aprendizaje es bastante mayor que en otros lugares, pues los escolares valencianos han de aprender primero castellano y valenciano, y seguidamente, con estas dos lenguas aun no bien asimiladas, se debe de aprender una tercera, normalmente el inglés. Pero el problema no acaba aquí, porque según el nuevo bachillerato europeo, se deberá aprender, en vez de un sólo idioma extranjero, dos.

Esto representa un enorme problema para las cabezas de nuestros niños. El aprendizaje temprano del Esperanto tal vez les capacite para aprender un poco más fácilmente o con menos es-

La doktoriga eksperimento en Valencio daŭros du jarojn, kaj estos farita en Publika Lernejo Miguel Hernández, fare de la profesoro Augusto CASQUERO.

Dum la unua jaro oni instruos E-on al du grupoj de geinfanoj, 10 jaraĵoj, de po 34

fuerzo este terrible babel.

El experimento doctoral en Valencia durará dos años, y será llevado a cabo en un Colegio Público, por el profesor Augusto CASQUERO.

Durante el primer año se enseñará Esperanto a dos grupos de niños de diez años, de 34 alum-

S-ro CASQUERO kun aliaj gelnantoj de la Dua Grupo
El Sr. CASQUERO con otros alumnos del Segundo Grupo

individuoj ĉiu (entute 68). Samtempe alia profesoro instruos E-on al aliaj du similaj grupoj (entute la kvar grupoj arigas preskaŭ 140 geinfanojn). Dum la dua jaro oni instruos nur anglan lingvon al la kvar grupoj.

Post la fino de tiuj du lernojaroj, oni konstatos:

A) Ĉu la lernantoj kiuj unue lernis E-on pli kompetentas pri angla lingvo

B) Ĉu la lernado de E-o ankaŭ faciligas la lernadon de la kastilia kaj valencia lingvoj

C) Ĉu ĝenerale estas favora influo de E-o por la plibonigo de aliaj studobjektoj (matematikoj, sociaj sciencoj, persona sinteno, ĝenerala inteligento kaj verba kompreno)

Estas grave citi ke ĉi tiu eksperimento estas farita, unuafoje en Hispanio, dum la oficialaj lernohoroj, ene de la oficiala programo.

nos cada uno (en total 68). Al mismo tiempo otro profesor enseñará E-o. a otros dos grupos similares (en total los cuatro grupos reúnen casi 140 alumnos). Durante el segundo año se enseñará únicamente inglés a los cuatro grupos.

Al término de estos dos años escolares, se comprobará:

A) Si los alumnos que hayan aprendido primero Esperanto son más competentes en inglés.

B) Si el aprendizaje de E-o. también facilita el aprendizaje del castellano y valenciano.

C) Si en general hay una influencia favorable del Esperanto de cara a mejorar otras materias (matemáticas, Ciencias Sociales, Actitud Personal, Inteligencia General, Comprensión Verbal).

Es importante mencionar que este experimento se realiza por primera vez en España, durante las horas lectivas oficiales, dentro del programa oficial.

SERVO PRI FAMILIO

En Minsko funkcias kooperativo **SERVO PRI FAMILIO**, kiu intencas apliki Esperanton en sia laboro. Jen nia programo:

- a) **helpo** al soluloj pri kreo de familio
- b) **helpo** al gefianĉoj pri ilia emocia--psikologia koincido
- c) **helpo** al la geedzoj pri diversaj seksaj kaj familiaj problemoj
- ĉ) **helpo** al gepatroj en solvo de edukaj problemoj
- d) **helpo** al familioj en formado de sana vivmaniero
- e) **difino** de sannivelo, serĉado de sa--nigaj rimedoj por infanoj kaj plenkresku--loj
- f) **korekto** de diversaj devioj (parolaj psikaj, movaj, k.s. ĉe infanoj kaj plenkreskuloj)
- g) **aranĝo** de punktoj de urĝa psikologia helpo, telefonoj de kompato k.a.

Ni estas pretaj kunlabori kun inter--resigantoj pri ĉiu punkto de nia programo. Unuavice ni bezonas programojn por komputiloj de speco **IBM-PC** pri difino de:

- *tipo kaj nivelo de sano
- *psikologia portreto de homo
- *psikologia k.a. koincido de geuloj
- *individua sanigaj planoj

Ni proponas organizi komunan firmaon por prilaborado, pliperfektigo kaj apliko de la programoj en diversaj servoj. Kun granda intereso ni akceptus aferajn proponojn de interesiĝantaj kooperativoj kaj firmaoj, por kiuj estas ebleco kunlabori ankaŭ kun Belorusia Kooperativa Unio.

Prjafin Vladimir PETROVIĈ (Prezidanto)

SERVICIO DE FAMILIA

En Minsk funkciona la kooperativa **SERVICIO de FAMILIA**, que pretende aplicar el Esperanto en su trabajo. He aquí su programa:

- a) **ayuda** a los solteros en la formación de una familia
- b) **ayuda** a parejas respecto a sus compatibilidad psico-emocional
- c) **ayuda** a los esposos sobre diversos problemas sexuales y familiares
- ch) **ayuda** a padres en la solución de problemas en la educación
- d) **ayuda** a familias en el logro de un estilo de vida sano
- e) **determinación** del nivel de salud, búsqueda de medios terapéuticos para niños y adultos
- f) **corrección** de diversas desviaciones (del habla, psíquicas, locomotrices, etc.) en niños y adultos
- g) **Establecimiento** de puntos de auxilio psicológico urgente, teléfonos de la esperanza ...

Estamos dispuestos a colaborar con interesados en cada punto de nuestro programa. Primeramente necesitamos programas para ordenadores del tipo **IBM-PC** sobre medición de:

- *tipo y nivel de salud
- *tratado psicológico de una persona
- *compatibilidad psicológica y de otros tipos en parejas
- *planes de terapia individual

Proponemos organizar una empresa común para el desarrollo, perfeccionamiento y aplicación de los programas en diversos servicios. Con gran interés recibiríamos propuestas sobre el tema de cooperativas y empresas interesadas, para las cuales es posible colaborar también con la Unión Cooperativa Bielorusa.

Prjafin Vladimir PETROVIĈ (Presidente)

BONVOLU sendi viajn mondonacojn kaj pagojn por la **FONDAĴO** al tiu ĉi bank-konto:

POR FAVOR enŭien sus donaciones monetarias y pagos para la **FUNDACION**, a esta cuenta bancaria:

 CAJA POSTAL de AHORROS
 (Urbana Central de Valencia)
 CUENTA N^o:00--0.14.776.102

(Esperanto-Fundación "Fernando Soler")

ECOLOGIA LINGŬISTICA

Dentro de los actos con motivo de la **Década Mundial del Desarrollo Cultural** proclamada por la O.N.U. y la U.N.E.S.C.O en 1991, año de la **Cultura Rusa**, se ha de celebrar una sesión de la **Academia Internacional de las Ciencias** (San Marino), en la que se hablará de:

*Protección del Medio Ambiente como protección de la Naturaleza y la Cultura.

*Protección de las Lenguas y Culturas.

*Evolución de los idiomas e intercomunicación.

*El papel de la lengua y la cultura rusa a nivel mundial.

Previo a la sesión, simposio sobre **El papel del E-o. en el enriquecimiento cultural recíproco y en la protección de la diversidad lingüística y cultural.**

Un tercio aproximado del programa está ocupado por actos ecológicos en forma de expediciones internacionales histórico culturales. En torno al Mar Negro está prevista la campaña **Saĭ vemos el Mar Negro**; y en torno al V Centenario, la expedición Euro-Atlántica **Kolumbus 500**, que cuenta con participantes de: E.E.U.U., U.R.S.S., Alemania, Suecia, Finlandia, Polonia, Cuba España, etc.

Asimismo, está prevista la edición de un nuevo e importante Diccionario Multilingüe de Ecología.

VENONTAJ KONGRESOJ - PROXIMOS CONGRESOS

- * **50 Congreso Nacional Español de E-o**
11/16 julio -SANT CUGAT del VALLES-
(BARCELONA)
- * **75 Congreso Universal de Esperanto**
14/21 julio -La Havana- (CUBA)
- * **63 Congreso de S.A.T.**
4/11 agosto -Linz- (AUSTRIA)
- * **Internaciaj Esperanto-Kursoj (IEK)**
10/30 agosto -Pisanica- (BULGARIA)
- * **Somera Lernejo**
16/31 agosto -Gresillón- (FRANCIA)
- * **77ª Kongreso Japanaj Esperantistoj**
24/26 agosto -Yokohama- (JAPON)
- * **Itala Kongreso de Esperanto (61ª)**
24/31 agosto -Padova- (ITALIA)
- * **16ª Internacia Foiro de E-o Turismo**
23/29 septiembre -Bydgoszcz- POLONIA
- * **Internacia Amikeca Renkontiĝo**
28 sept./1 oct. -Aylesford-
Maidstone (INGLATERRA)
- * **8ª Andaluzia Kongreso de Esperanto**
7/14 octubre -Torrox- MALAGA

TRIBUNAL DEL

**PARLAMENTO
 EUROPEO**

SUSCRIPCIÓN GRATUITA/CONSULTAS
 SENPAGA SUBSKRIPCIO / KONSULTOJ

Se interesas al vi ricevi SENPAGE Tribuna del Parlamento Europeo, plenigu tiun ĉi kuponon aŭ ĝian fotokopion kaj sendu ĝin rekte al:

Si le interesa recibir GRATUITAMENTE Tribuna del Parlamento Europeo, rellene este cupón o su fotocopia y envíelo a:

*OFICINA del PARLAMENTO EUROPEO en ESPAÑA
 (OFICEJO de EŬROPA PARLAMENTO en Hispanio)

Fernanflor, 4, 7°
 20814 MADRID

Nombre Completo -Kompleta Nomo

_____

Profesión -Profesio: _____

Dirección -Adreso

_____

País -Lando: _____

Firma-Subskribo

_____

*Se vi deziras informon pri la aktivecoj de la Eŭropa Parlamento, adresu vin al Servo pri Dokumentado de la Oficejo de Eŭropa Parlamento en Hispanio.

*Si desea información sobre las actividades del Parlamento Europeo, diríjase al Servicio de Documentación de la Oficina del Parlamento Europeo en España.

INTERKIBERNETIK '90

La Academia Internacional de las Ciencias, el Centro Internacional de Cultura e Instrucción y la Asociación Mundial de Cibernética, organizan el congreso INTERKIBERNETIK '90, en Poprad (Eslovaquia), del 12 al 14 del proximo mes de septiembre.

El Esperanto será la principal lengua de trabajo. TEMAS:

- *Psico-cibernética
- *Antropo-cibernética
- *Cibernética lingüística
- *Pedagogía cibernética

- *Informática
- *Ingeniero-cibernética
- *Ecología cibernética
- *Bio-cibernética

Previo al Congreso se organiza un curso intensivo del Idioma Internacional Esperanto, para científicos. También habrá un curso de Introducción a la Interlingüística.

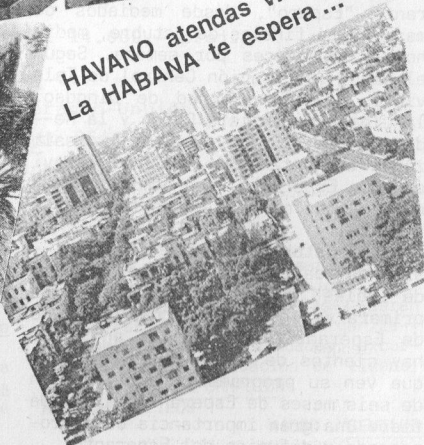
Se realizará además, por las tardes, un programa cultural con proyecciones, folclore, bailes, y una excursión al río TATRA.

**75a UNIVERSALA
KONGRESO DE ESPERANTO**
14 - 21 julio 1990, Havano (Kuboj)

**HAVANO atendas vin ...
La HABANA te espera ...**

RADIO MANANTIAL F.M.

Esta emisora de radio sevillana emite desde el comienzo del presente año, la siguiente programación:

- * **LUNES** (de 13 a 13, 15): programa sobre el Esperanto, en castellano
- * **MARTES y JUEVES** (de 20 a 20, 15): un curso elemental de Esperanto.

Se puede sintonizar en el 88.1 de la F.M. en Sevilla y alrededores.

VIDEO-CLUB INTERNACIONAL

Desde hace algunos meses funciona en España un **video-club** de ámbito **internacional** que provee filmes en todos los formatos; fotos; diapositivas y películas de cine y televisión de los más diversos temas: cultura general, lingüística, sexo, distracciones, etc., **en Esperanto**, por supuesto.

INTERESADOS dirigirse a:

Esperanto Video-Servo
Espartero, 1-3º-13
35010 LAS PALMAS DE GRAN CANARIA

CURSO DE ESPERANTO POR TELEVISIONEN CHINA

La Estación Central de Televisión emitirá por su segundo canal el programa para la enseñanza del Esperanto "Espero", desde mediados de mayo hasta finales de octubre, media hora, tres veces por semana. Según el plan, la Estación Central de Televisión, la Universidad de Qingdao, la Liga Esperantista China y la Redacción de "El Popola ĉinio", realizarán conjuntamente el Curso Televisado de Esperanto, que admite alumnos de todo el país desde finales de febrero.

La Estación Central de Televisión ha realizado cursos televisados de inglés, francés y alemán. Es la primera vez que se realiza un curso de Esperanto. Puesto que en China hay cientos de millones de personas que ven su programación, la emisión de seis meses de Esperanto, sin duda tiene una gran importancia como propaganda y difusión del Esperanto.

ESPERANTO-TELEVIDKURSO EN ĈINIO

La Centra Televida Stacio de Ĉinio telesendos per sia dua frekvenca kanalo la E-instruan televidfilmon "Espero" de la mezo de majo ĝis la fino de oktobro, trifoje semajne po 30 minutoj. Konforme al la programo la Centra Televida Stacio, la Qingdao-a Universitato, ĈEL ka la redacio de "El Popola Ĉinio" kune funkcios la E-instruan Televidan Kurson kaj akceptas kursanojn el la tuta lando ekde la lasta tagdeko de februaro.

La C.T.S. funkciigis la televidajn kursojn de la angla, japana, franca kaj germanaj lingvoj. Estas la unua fojo por ĝi funkciigi E-kurson. Ĉar en Ĉinio estas kelkcent milionoj da homoj, kiuj rigardas ĝian programon, la 6-monata E-televido sendube havas gravan signifon por propagandi kaj disvastigi Esperanton.

ANDALUZIA ESPERANTO - UNUIĜO (A. E. U.)

ASOCIACION ANDALUZA DE ESPERANTO

O F E R T A S A L V I :

* La Diskon LP (longadaŭro) KOSMO-INFANO de la malaga muzikisto SOLO, kun modernaj kaj belaj kanzonoj en esperanto. Surdiskigita per nova digitala sono-sistemo DAT, kiu ebligas la plej bonan sonon.

Prezo: 1.200,- ptoj. (Disko + teksto + sendo)

* La Libron PANDEMONIO, verkitan de junaj hispanaj verkistoj, kun riĉaj literaturaĵoj premiitaj ĉe la Belartaj Konkursoj de UEA.

Rakontoj de Georgo Kamaĉo, Alberto Franko, Ksavero Moleono, M. Angelo Sanĉo, kaj aliaj.

Prezo: 700,- ptoj. (Libro + sendokostoj)

* 1-an INTERNACIAN RENKONTIĜON kaj

8-an ANDALUZIA KONGRESO DE ESPERANTO en Torrox (Málaga) de la 7a ĝis la 14a de oktobro 1990. Loĝigo kaj tri manĝoj en tre bela Restadejo apud la plaĝo, en 2,3,4,5,6 kaj 7-litaj ĉambroj, ĉiuj kun necesejo kaj duŝejo.

Venu kaj feriuu en Torrox, vilaĝo de la Suna Marbordo, kun, laŭdire, la plej bona klimato el Eŭropo.

Prezo por la tuta semajno: 14.000,- ptoj.

Informoj / Mendoj / Pagoj ĉe:

Andaluzia Esperanto-Unuiĝo

Poŝtkesto 864

E-29080 MALAGA

ESCUELA DE VERANO EN SEVILLA

Se celebrará del 13 al 19 de agosto. Se trata de un curso pensado principalmente para jóvenes que tienen conocimientos elementales de Esperanto.

Está organizado por la Asociación Andaluza, la cual facilitará la estancia de alumnos de fuera de Sevilla.

El nivel será medio y existirán las ramas siguientes: **Gramática, Fonética, Conversación, Traducción, Literatura e Historia**. Las clases serán por la mañana y tarde y se organizarán también otras actividades: excursiones, teatro, grabación de vídeos, entre otras. **INFORMACION:**

Apartado 12.209

41080 SEVILLA

JAPANAĴ E-istoj en VLADIVOSTOKO (SOVETUNIO)

LAŬ la invito de la regiona fako de Pac-defenda Komitato kaj de Vladivostoka Esperanto Klubo, la 29-an aprilo de 1990, la malproksimoriantan urbon Vladivostoko (U.R.S.S.), vizitis la unuaj eksterlandaj Esperantistoj el la najbara Japanio: S-ro Umeda JOŠIMI (eksa vicprezidento de U.E.A.) kaj S-ro Nišinaga ACUSI.

DUM la vizito ili pridiskutis la estontan vojaĝon en Vladivostokon de la Karavano de la Juna Fako de OOMOTO, septembro de 1990.

OOMOTO estas la ŝintoa religia organizo en Japanio. Gastoj kunprenis la videofilmon pri ĉi karavano al Ĉinio kaj Suda Koreio antaŭe, kiu estis spektata kun granda intereso. Gastoj konatiĝis kun la urbo, vizitis la preĝejon de Sankta Nikolao kaj havis etan konversacion kun tiea Patro Joanno, eĉ ili bonŝance povis ekvidi la edziĝsolonon de du junaj paroj, okazinta en la preĝejo.

LĀ unuan de majo japanaj samideanoj partoprenis la feston tien nomatan "MAJOVKA" (ruse MAEBKA), ja ĉi jare unufoje ne okazis tradicia manifestacio. Tiuj MAJOVKA similis malgrandajn mitingojn, poste homoj promenadis tra la stratoj, spektis diversajn koncertajn programojn, renkontiĝis kun la geamikoj ktp.

(informis al ni: Suok KIM - SOVETUNIO)

ESPERANTISTAS JAPONESES EN VLADIVOSTOKO (Unión Soviética)

SEGUN la invitación de la sección regional del Comité de defensa de la Paz y del Club de Esperanto de Vladivostok, visitaron la ciudad del lejano oriente, Vladivostok (Unión Soviética), los primeros esperantistas extranjeros de la vecina Japón: Sr. Umeda JOŠIMI (ex-vicepresidente de U.E.A.) y el Sr. Nišinaga ACUSI.

DURANTE la visita discutieron sobre el futuro viaje a Vladivostok de la Caravana de Sección Juvenil de OOMOTO., en septiembre de 1990.

OOMOTO es la organización religiosa sin toista en Japón. Los huéspedes llevaban la película en video sobre esta caravana en China y Corea del Sur anteriormente, la cual fue vista con gran interés. Los huéspedes se hicieron conocidos con la ciudad, visitaron la iglesia de San Nicolás y tuvieron una pequeña charla con el Padre Joanno., incluso tuvieron la buena suerte de poder ver el solemne casamiento de dos jóvenes parejas y que tuvo lugar en la iglesia.

EL 1º de mayo los amigos japoneses participaron en la fiesta llamada MAJOVKA (en ruso MAEBKA), en verdad en este año no tuvo lugar la tradicional manifestación. Esas MAJOVKA eran similares a pequeños mítines, posteriormente las personas paseaban por las calles, presenciando diversos programas de conciertos reuniéndose con los amigos, etc.

EL tres de mayo los huéspedes viajaron hacia su patria.

(nos informó: Suok KIM - UNION SOVIETICA)

ROCK & ROLL

EUROKKA, asociación de Rock en E-o., está produciendo un disco que aparecerá este verano de 1990. El disco contiene temas de los grupos esperantistas de Rock:

A) Amplifiki, famosos internacionalmente por su disco -ya agotado- "Tute ne gravas" ("No importa en absoluto")

B) La Rozmaria Beboj ("Los Bebés de Rosamaría"). Nueva banda de rock de Toulouse (Francia). Divertidos y simpáticos, el grupo está creando entusiasmo. Algunos ya conocen a JOMO, el vocalista del grupo: cuando canta solo su nombre en la escena es "la fuginto de Alkatraz" -el "fugado de Alkatraz"-.

ASOCIACION INTERNACIONAL de POLICIA

La Asociación Internacional de Policía tiene como lema la frase en E-o. SERVO PER AMIKECO ("Servicio mediante la Amistad"). Policías de la Europa en proceso de integración tienen cada vez más contactos con extranjeros y son conscientes de las ventajas de un instrumento de comunicación como es el Esperanto; por eso la Asociación Alemana de E-o. se ha ofrecido para informar a todos aquellos agentes que se interesen por el tema.

***DETERMINACION del GENERO y del NUMERO en ESPERANTO

Recordemos que el sustantivo en Esperanto siempre acaba en la LETRA -O

Así, hombre = homo; caballo = ĉevalo; mesa = tablo; mar = maro; amor = amo; virtud = virto.

A) La cuestión del **género** del nombre, es decir si pertenece al sexo masculino o femenino, está también perfectamente definida y aclarada, al indicar que el sufijo **-in** marca el femenino, la hembra; luego todo nombre femenino acabará en **-ino**.

Así, viro = varón/vir-ino = mujer; hundo = perro/hund--ino = perra; leporo = liebre macho/ lepor-ino = liebre hembra

Pero hay que advertir que los nombres de cosas, a los que en castellano les atribuimos impropriamente género, por ejemplo, el tintero (masculino), la mesa (femenino), en Esperanto no lo tienen, como es natural; así que la terminación femenina **-ino** sólo se aplica a los nombres de mujer o de animal hembra, y nunca a los de cosas.

B) Respecto al **número** del nombre, esto es, si es singular (una sólo cosa), o plural (más de una cosa) se obtiene éste añadiendo al singular una **-j**.

Ejemplos: birdo = pájaro/birdo-j = pájaros; virino = mujer/ virino-j = mujeres

***PREFIJOS (primera parte)

El sistema de **afijos** (prefijos, sufijos), facilita notablemente el aprendizaje de la Lengua Internacional pudiéndose expresar no sólo todas las palabras de los demás idiomas naturales sino multitud de otras no existentes en las demás lenguas.

Ello conlleva a considerar a la Lengua Internacional, como la más rica y lógica de todas los demás idiomas existentes y conocidos, gracias a la facultad de formar palabras compuestas de un modo lógico y libre, sin traba alguna.

Prefijos: en este número tratamos los tres siguientes:

a) **bo-**; indica parentesco resultante del matrimonio

Ej.: patro = padre/ bo-patro = suegro; frato = hermano/ bo-frato = cuñado; filino = hija/ bo-filino = nuera

b) **ek-**; indica acción momentánea o que empieza

Ej.: vidi = ver/ ek-vidi = comenzar a ver/ koni = conocer/ ek-koni = empezar a conocer

c) **eks.**: indica ex, que fue: direktoro = director/ eks-direktoro = exdirector; ministro = ministro/ eks-ministro = exministro

Nota: El **Apartado Pedagógico** se basa fundamentalmente en la **Gramática** de D. Fernando SOLER i VALLS: **El Esperanto al Alcance de Todos**.

HISTORIO DE ESPERANTO EN LA

(Kompilis: Johano Antonio GIMENEZ)

HISTORIA DE ESPERANTO EN LA

COMUNIDAD VALENCIANA

DUJA ĈAPITRO

La 15-an de januaro okazis kunveno por renovigi la estraron de "H.s.p.p.E." kaj daŭris la pastro GUINART kiel sekretario, AYZA kaj DUYOS kiel estraranoj.

La 5-ro Augusto JIMENEZ LOIRA daŭris kiel prezidanto de la Valencia Esperanto-Grupo.

Post la unua U.K. okazinta en Boulogne sur Maro, aperis novaj grupoj en multaj urboj de Hispanio kiel Alicante kie la majoro Miguel de Elizaicin, direktoro kaj fondinto de la ĉiusemajna revuo "Museo Exposición" atingis ke tiun jaron men Ramón AYZA MARQUEN stabestro de la Sesa Divizio kaj estrarano de "H.s.p.p.E.", gvidu du kursojn de E-o en la "Lernejo por Instruistoj de Alicante", kaj ankaŭ ĉe Fomento de las Artes de tiu mediteranea urbo.

Dum tiu jaro estis eldonita en Valencio "Tri ĉapitroj de Don Kifoto" de Cervantes, tradukitaj de INGLADA.

La nomo de valenciaj esperantistoj kaj nia Grupo aperis en la unuafoje aperinta libro en nia lando "Jarlibro de la Hispana Esperantistaro" enhavante la regularon de "H.s.p.p.E.-".

1906: La dua Universala Kongreso Esperantista en Genevo, estis fekunda por la disvolviĝo de E-o. "tia la rikolto, tia la semo", laŭ Zamenhof. La eĥoj de la geneva kongreso plenigas la tutan mondon, kaj alveninte en Hispanian resonis en la ĉiusepa nacia presaro; kaj per speciala maniero en tiu de Valencio.

La ĉeestado de P. GUINART kaj S-ro AYZA, ilia unua esperanta interparolado kun frenduloj en Avignon, antaŭ la Kongreso, estis rava sperto por konstati la taŭgecon de E-o, trapasante al la esperantistoj de Valencia sian entuziasmon.

Multaj hispanaj ĵurnaloj traktis pri tia kongreso. "La Correspondencia de Valencia" publikigis kelkajn artikolojn de AYZA "Pri la Kongreso", "Korespondado al Genevo", kiel en la tuta Hispanio.

Miguel de ELIZAICIN ofte verkis pri tiu kongreso en la dumonata revuo de Alicante "Museo Exposición".

"El Correo de Valencia", publikigis kelkajn artikolojn vertitajn de Francisco DOMINGO. Ankaŭ la valencia ĵurnalaro anoncis la novaĵojn kiam dum tiu jaro oni elektis en la Esperanta Grupo Valencia sian presidantecon ĝenerala Luis MONCADA.

Tia maniere komenciĝis kaj daŭris kursoj pri E-o. En la vilaĝeto Rocafort, kelkaj

CAPITULO SEGUNDO

Johano Antonio GIMENEZ

El 15 de enero tuvo lugar una reunión para renovar la directiva de "H.s.p.p.E."; el padre GUINART continuó como secretario y AYZA y DUYOS, como directivos.

Augusto GIMENEZ LOIRA continuó como presidente del Grupo de Esperanto de Valencia.

Tras el 1-er Congreso Universal, aparecieron nuevos grupos en muchas ciudades de España como Alicante, donde el mayor Miguel de ELIZAICIN, director y fundador de la revista semanal Museo Exposición, consiguió que en ese mismo año Ramón AYZA MARQUEN, jefe de estado mayor de la Sexta división y director de "H.s.p.p.E.", guiara dos cursos de E-o en la Escuela de profesorado de Alicante, y también en el Fomento de las Artes, de esa ciudad mediterránea.

Durante ese año fue editado en Valencia "Tres capítulos de Don Quijote" de Cervantes, traducidos por INGLADA.

El nombre de los esperantistas valencianos y el de nuestro Grupo, apareció en el libro habido por 1ª vez en nuestro país "Anuario de los esperantistas españoles", conteniendo los estatutos de "H.s.p.p.E.-".

1906: El Segundo Congreso Universal Esperantista en Génova, fue fecundo para el desarrollo del E-o; "tal cosecha, de tal semilla", según Zamenhof. Los ecos de ese congreso llegaron al mundo entero, y llegando a España resonaron en todo tipo de prensa nacional; y de manera especial en la de Valencia.

La asistencia del padre GUINART y del Sr. AYZA, su primer contacto hablado en E-o con extranjeros en Avignon, ante el Congreso, fue una experiencia arrebatadora para comprobar la utilidad de nuestra lengua, transfiriendo a los esperantistas de Valencia su entusiasmo.

Muchos periódicos españoles hablaron de este congreso. "La Correspondencia de Valenc-

somerumantaj valencianoj, utiligis sian liber-tempon por lerni kaj disvastigi E-on., ili kunsidas sub la branĉoj de arboj, ne bezonante lernejon.

Tiom da valencianoj deziris lerni E-on ke elfinigiis la lernolibroj el ĉiuj valenciaj librejoj, kaj la Grupo estis devigata preni novan sidejon en ĉefa strato, en kies balkonoj grandega aŝiŝo taŭgis por propagando

La grupanoj estis jam ĉirkaŭ ducent. Oni faris du kursojn vespere gvidataj de la profe-
soro DUYOS, kaj en Pĵaj lernejoj estis gvida-
ta kurso per pŝtro GUINART.

Castellón fondis sian grupon prezidita de Jozefo SEIJAS. Simat de Valdigna havis la espe-
rantiston Julio MORATO kiu estis la prezidanto
kun ses estraranoj.

Vicente
INGLADA ORS

AYZA faris ekskurson al Benicarló kaj Vi-
naroz kie disdonis paroladojn tre fruktodonajn
ĉar naskiĝis du novaj grupoj.

En Alcalá de Gisvert (Castellón), post pa-
rolado de Andreo PINO, oni fondis grupon
esperantistan kies prezidanto estis la
pastro Rosendo CUCOLA, kun ses estraranoj.

En Elx la pastro Lorenzo TORRES, faris
grandan propagandon kaj malfermis kurson.

La advokato S-ro Domingo TALENS,
malfermis kurson en Carcagente. Esperantista
Konsulejo estis fondita en Castellón Kaj Vik-
torino APARICI estas la konsulo. Estis ankaŭ
tie ĉi malfermitaj du kursojn de E-o kiujn
faras S-ro SEIJAS, prezidanto de la Grupo:
unu en la Casino Mercantil, la alia en la
Instituto Popular.

La direktoro de la Suno Hispana S-ro LOI-
RA, pensis trakuri unu post la alia la ĉefajn
urbojn de Castellón. La 23-an de novembro li
eliris de Valencio por komenci sian laboron,
komencante je Benicarló. Tie li surprize vi-
dis la trotuaron preskaŭ plenigitan. La tuta
aro akompanis lin al la hotelo kie li faris
malgrandan paroladon. La kursoj estis malfer-
mitaj en la kolegio de Sankta Ludoviko kaj la
unuon tagon oni plenigis la tutan salonon de
lernantoj.

La Suno Hispana-publikita ĝis 1905 kiel

cia", publikó varios artículos de AYZA "So-
bre el Congreso", "Correspondencia con Gé-
nova", como en toda España.

ELIZAIICIN escribió a menudo sobre ese
congreso en la revista bimensual de Alicante
Museo Exposición.

El Correo de Valencia publicó algunos
artículos de Francisco DOMINGO. También en
la prensa de Valencia anunció las noticias
cuando en aquel año se eligió en el Grupo
de Esperanto de Valencia a su presidente:
el general Luis MONCADA.

Así empezaron y siguieron los cursos
de E-o. En el pueblecito de Rocafort, algu-
nos veraneantes valencianos emplearon su
tiempo libre en aprender y difundir el E-o.
Se sentaban juntos bajo las ramas de los ár-
boles, sin necesidad de escuelas.

Tantos valencianos deseaban aprender
el E-o que se agotaron los libros de ense-
ñanza de todas las librerías de Valencia, y
el Grupo se vio obligado a tomar un nuevo
local en la calle principal, en cuyos
balcones un gran cartel servía de propagan-
da.

Los miembros del Grupo eran ya sobre
los doscientos. Se hicieron dos cursos por
la tarde guiados por el profesor DUYOS, en
las Escuelas Pías, el padre GUINART guió
también un curso.

Castellón fundó su Grupo, presidido
por José SEIJAS. Simat de Valdigna tuvo al
esperantista Julio MORATO, como presidente,
junto a seis directivos.

AYZA hizo una excursión a Benicarló y
a Vinaroz donde impartió más charlas muy
fructíferas ya que nacieron dos nuevas
asociaciones.

En Alcalá de Gisvert (Castellón), tras
una charla de Andreo PINO, se fundó un
grupo esperantista cuyo presidente era el
padre Rosendo CUCOLA, junto a seis directi-
vos.

En Elx el padre Lorenzo TORRES, hizo
una gran propaganda e inauguró un curso.

El abogado Domingo TALENS, comenzó sus
actividades en Carcagente. Un consulado
esperantista fue fundado en Castellón y Vic-
torino APARICI fue el cónsul. Comenzaron
aquí también dos cursos, guiados por SEIJAS
presidente del Grupo: uno en el Casino Mer-
cantil y el otro en el Instituto Popular.

El director de la Suno Hispana, LOIRA,
pensó recorrer una tras otra, las principa-
les ciudades de Castellón. El 23 de noviem-
bre salió de Valencia para empezar su labor
desde Benicarló. Allí vio con sorpresa la
acera casi repleta. Todo el grupo le acompa-
ñó al hotel donde dio una breve charla. Los
cursos se abrieron en el Colegio de San Luis
llenándose el primer día todo el salón de
alumnos.

La Suno Hispana -publicado hasta 1905

TRAIRO DE HISPANIO

organo de Valencia kaj Murcia esperantistaj grupoj, estonte ne plu reprezentos la Murcian Grupon de E-o, ĉar ĝi publikigos sian propran bultenon: La Hispana Esperantisto.

Folietone aperis en la Suno Hispana: "La kuracisto per batoj" de L.F. MORATIN, tradukita de Vicente INGLADA.

1907: La ĝenerala kunveno de HspPE kiu okazis en Valencio la 31-an de januaro, voĉdonis la sinjorojn proponitajn de Direktanta Komitato. La valencianoj AYZA, GUINART, LOIRA, DUYOS, PINO kaj MARZAL, apartenis al la estraro.

Novaj kursoj estis malfermataj de Sro DUYOS en la Grupo de E-o, S-ro GUINART en la Lernejo de Skolaj Piaj, S-ro AYZA por la militistoj.

Kune kun novaj kursoj, ankaŭ novaj grupoj Esperantistaj estis fondataj per jam famaj esperantistoj: Advokato TALENS en Carcagente, S-ro Fernando SOLER i VALLS en Enguera S-ro Mikaelo de ELIZACIN en Alicante helpata de S-ro FLORES CASTILLO. En Simat de Valligna, Julio MORATO GIL faris superfeston por inaŭguracii la E-an Lernejon, oni suprenirigis aerostaton titolitan Esperanto.

Ankaŭ en Sax (Alicante) kelkaj esperantistoj klopodis fari grupon. En Burriana, José SANZ FABRA, en Liria D. Juan SERRA FERRANDO, en Castellón D. José de SEIJAS.

Pro senlaca propagando de S-ro PEREZ LOPEZ, farmaciisto, presis bonan artikolon en la "Boletín del Colegio Oficial de Farmacéuticos" de Valencia. S-ro ANGUIANO eldonis alian en la "Cruz Roja" rilate al simileco de ambaŭ bonfaritaj aferoj.

Sed la granda novaĵo estis gustumi la Likvoro Esperanto en la strato Poeta Querol-Bar Inglés.

La urbestro de Valencio decidis verki esperante kelkajn en la afiŝoj anoncanta la unuan foiron.

(daŭrigos en venonta numero de I.L.)

RECORRIDO POR ESPAÑA

como órgano de los grupos esperantistas valencianos y murcianos- desde entonces no representaría ya al Grupo de E-o de Murcia, porque éste publicaría ya su propio boletín: La Hispana Esperantisto.

Por entregas apareció en la Suno Hispana: "El médico a golpes" de L.F. de MORATIN, traducido por Vicente INGLADA.

1907: La reunión general de HspPE que tuvo lugar en Valencia el 31 de enero, votó a los señores propuestos por el Comité Directivo. Los valencianos AYZA, GUINART, LOIRA, DUYOS, PINO y MARZAL, pertenecieron a la Directiva.

Nuevos cursos fueron comenzados por el Sr. DUYOS en el Grupo de E-o, el Sr. GUINART en las Escuelas Pías, el Sr. AYZA para los militares.

Juntamente con nuevos cursos, también fueron fundados nuevos grupos esperantistas por ya famosos esperantistas: el abogado TALENS en Carcagente, el Sr. Fernando SOLER i VALLS en Enguera, el Sr. Miguel de ELIZACIN en Alicante ayudado por el Sr. FLORES CASTILLO. En Simat de Valdigna, Julio MORATO GIL hizo una superfiesta para inaugurar la Escuela Esperantista,

También en Sax (Alicante) algunos esperantistas se esforzaron en hacer un grupo. En Burriana, José SANZ FABRA, en Liria D. Juan SERRA FERRANDO, en Castellón D. José de SEIJAS.

Por una propaganda incansable del Sr. PEREZ LOPEZ, farmacéutico, imprimió un buen artículo en el "Boletín del Colegio Oficial de Farmacéuticos" de Valencia. El Sr. ANGUIANO editó otro en la "Cruz Roja" referido a la similitud de ambas cosas bien hechas.

Pero la gran novedad fue degustar el Licor Esperanto en la calle Poeta Querol-Bar Inglés.

El alcalde de Valencia decidió realizar en E-o algunos de los carteles anunciando la primera feria.

(continuará en el próximo número de I.L.)

(dua parto: Luis SERRANO -Sabadell-)

Ĉio antaŭe dirita estas designifa kompare al alia evento, kiu okazos en la fama 1992ª jaro. Fine Hispanujo apartenos al Eŭropo. Ĉu vi povas tion kredi? Ne plu la Pirineaj Montoj estos landlimo. Ĉu tiu bona novaĵo, ne puŝas vin ekkuri sen atendi la menciitan jaron? Haltu morto, ke mi jam deziras iri al Eŭropo!! Kaj vi, amiko, se semas kaj rikoltas ajlojn, povos tute libere iri al Londono kaj ilin disvendi kaj se la sinjorino instruistino diras al vi: for de ĉi tie!! ke vi flaras malbone; tuj kaj laŭtvoĉe vi povas krii: sinjorino ordonulino (kia vorto) silentu, mi estas membro de Eŭropo, kaj mi tute trankele povas daŭre disvendi ajlojn eĉ inkluzive tiujn le gomajojn, kiuj ofte estas detruataj en la nuna fifama landolimo franca.

Permesu al mi, kara morto, ke kun la alveno de la jaro 1992^a mi povos vojaĝi eks terlanden. Ke mi ne havas laboron, mi povas enpakigi miajn hejmajn posedaĵojn kaj iri al kiu angulo de la nova Eŭropo. Komprenu min kara morto, feliĉigu min!! Ne mi ne scias, ĉu por tiu translokiĝo mi ricevos pli altan salajron, eble jes, eble ne. Pro tio mi petas permeson por vivi ĝis tiu dato almenaŭ. Ĉu la laborposteno estos konstanta mi ne scias, mi ne scias. Sed vi imagu, ke mi loĝas en Kadizo kaj ne havas laboron, sed mi jam povas iri ĝis Kopenhago. Vi povas jam imagi, kara morto, labori kaj vojaĝi, kia plezuro, kvankam mi ne estas certa pri ĉi tiuj du vortoj kaj ilia ĝusta difino.

La grandiozeco de tiu jaro ne finiĝos tie. Ni jam povos plenaryte defendi Eŭropon Ni integriĝos en tiuj militaj strukturoj, kaj ni estos unu el la plej grandaj kunlaborantoj. Kontentu amiko, kontentu. Viaj filoj aŭ nepoj povos iri en aliajn landojn por soldatiĝi, kia feliĉo. Haltu morto, haltu!! mi jam deziras vidi miajn nepojn soldate vestitaj en Germanujo.

Mi ne scias, kara morto, ĉu ĝi jam devas veni pli frue, ĉar kiam mi pensas pri la impostoj, mi jam deziras subite mortii. Tamen, haltu morto, ni alvenu al tiu superfama 1992^a jaro, por vidi kio okazos.

Mi ne deziras amplekse kaj detale eksponi al vi la avantaĝojn, kiujn alportos al ni tiu jaro. Vi ankaŭ devas iom cerbumi, kara amiko, kaj ne pensu, ke venos la aliaj fratoj de Eŭropo por ke vi trankele dormu la sieston. Ve devos vekiĝi, vekiĝi, kara hispano. Kaj kion fari se ili ne parolas hispane. Jen problemeto. Eble vi devos lerni la anglan, germanan, francan, grekan ... ha!, ha!, kia problemo!.

(segunda parte: Luis SERRANO -Sabadell-)

Todo anteriormente dicho es insignificante en comparación al otro evento que ocurrirá en el famoso año 1992. Finalmente, España pertenecerá a Europa. ¿Puede Ud. creerlo?. Los Montes Pirineos no serán más una frontera. Esta buena noticia, ¿no le empuja a empezar a correr sin esperar al mencionado año?. Detente muerte, que yo deseo ir ya a Euro pa!! Y Ud. amigo, si siembra y recoge ajos, podrá con toda libertad ir a Londres y venderlos allí y si la señora maestra le dice: ¡fuera de aquí! que huele mal, enseguida y en alta voz, le puede Ud. gritar: ¡calle Ud., señora mandamás, yo soy miembro de Europa y yo puedo vender total y tranquilamente mis ajos, incluso hasta esas hortalizas, que frecuentemente son destruidas en la actual famosadespreciable frontera francesa.

Permítame, querida muerte, que con la llegada del año 1992, yo pueda viajar al extranjero. Que yo no tengo trabajo, puedo empaquetar mis posesiones de casa e ir a cualquier ángulo de la nueva Europa. Comprendame querida muerte, ¡felicíteme!. No, yo no sé si por ese traslado de lugar yo recibiré un salario más alto, tal vez sí, tal vez, no. Por eso yo pido permiso para vivir hasta esa fecha por lo menos. ¿Será un puesto de trabajo fijo?, no sé, no sé. Pero imagínese que yo vivo en Cádiz y no tengo trabajo, pero yo ya puedo ir hasta Copenhague. Ya puede Ud. imaginar, querida muerte: trabajar y viajar, ¡qué placer!, aunque no estoy seguro sobre esas dos palabras y su exacto significado.

La grandiosidad de ese año no acabará allí. No somos podremos ya con pleno derecho defender a Europa. Nos integraremos en esas estructuras militares y seremos unos de los más grandes colaboradores. ¡Conténtate, amigo, conténtate!. Tus hijos o nietos podrán ir a otros países para hacerse soldados, ¡qué felicidad!. ¡Detente, muerte, detente!, yo deseo ver ya a mis nietos vestidos de soldados en Alemania.

No sé, querida muerte si ello debe venir más temprano porque cuando pienso en los impuestos, yo deseo morir súbitamente ya. Sin embargo, párate--- muerte, lleguemos a ese superfamoso año para ver--- qué ocurre.

No deseo amplia y detalladamente exponer a Ud. las ventajas que ese año nos traerá. Debe también reflexionar, querido amigo, y no piense que vendrán los otros hermanos europeos para que--- Ud. tranquilamente duerma la siesta. Debe Ud. despertar, despertar, querido español. Y qué hacer si ellos no hablan español. He aquí un problema; posiblemente deberá aprender Ud. el inglés, el alemán, el francés, el griego... ¡ah!, ¡ah!, ¡qué problema!.

Posteriormente para este año también son evidentes anunciadas medidas anunciadas a golpe de tambor en los diferentes medios de comunicación de nuestro país. La cultura es un plato que se puede

Poste por tiu jaro ankaŭ estas antaŭvidblaj la anoncataj, tamburbue en la diversaj informaj medioj de nia lando. La kulturo estas manĝebla plado por ĉiu hispano. Ek de tiu jaro ni estos pli inteligentaj. Morto permesu, ke almenaŭ mi vidu kiel niaj nepoj estos pli inteligentaj. Kaj pri la fervojoj, la aŭtoŝoseoj, kion diri?. La pli bonigo estos tiom grandioza, ke ni vivos kvazaŭ en fikcia lando.

Ĉu mi ne rajtas titoli ĉi tiun skribaĵon "Neniĉ mi deziras morti antaŭ la jaro 1992"? Nun vi, kara leganto, komprenas ke mi pravas kaj sendube pensas same ol mi. Mi fervore esperas ke eĉ sen plena sanstato mi povos ĝui la alvenon de tiu historia jaro. Poste, kiam tiu jaro estos for, mi, ni, trankvile povos morti. Mi scios, ke almenaŭ ni estis kunlaborantoj en tiu feliĉo, kiun venontaj generacioj ĝuos danke al niaj penoj.

Jes, la maga jaro alproksimiĝas kaj ne ni povas ĝin deteni, eĉ la morto mortiganta ne povos ĝin haltigi.

Pri la cetero ni jam parolos en la jaro 1993 kaj ni festos nian venkon en granda diboĉado, kiu restos memorinda en la menso de niaj filoj por ĉiam. Post tiu festo, morto vi jam povos veni.

ALDONO: Morto, morto, nun mi havas specialan peton. Ĉu vi povos prokrasti vian laboron dum unu jaro, rilate al mi? kial?. Mi estas esperantisto, kaj en la bela urbo de Valencio okazos en la jaro 1993, la Univerŝala Kongreso de E-o. Pensu, sinjorino morto (ĉu la morto estas sinjorino aŭ sinjoro?), ke en tiu kongreso, ni kuraĝaj hispanoj atingos la oficialigon de E-o por nia Eŭropo. Ĉu vi ne permesos al mi travivi tiun sukceson? Permesu, plian jaron. DANKON!!

comer por cada español. Desde aquel año seremos más inteligentes. Y, acerca de los ferrocarriles, las autopistas, ¿qué decir?. El beneficio será tan grande que viviremos como en un país de ficción.

No me permite Ud. titular este escrito de ninguna manera deseo morir antes del año 1992 ?. Ahora, querido lector, comprenderá que tengo razón y sin duda piensa lo mismo que yo. Espero fervorosamente que incluso sin pleno estado de salud podrá disfrutar de la llegada de aquel año histórico. Posteriormente, cuando ese año quede lejos, yo, nosotros, podremos tranquilamente morir. Sabremos que al menos fuimos colaboradores de esa felicidad la cual las generaciones venideras disfrutarán gracias a nuestros esfuerzos.

Sí, el año mágico se acerca y nadie puede detenerlo, ni incluso la muerte asesina podrá hacerlo.

Por lo demás ya hablaremos en el año 1993 y festejaremos nuestra victoria en una gran orgía que permanecerá digna de ser recordada en la mente de nuestros hijos para siempre. Tras aquella fiesta, muerte, ya puede Ud. venir.

UN AÑADIDO: Muerte, muerte, yo tengo ahora una petición especial, ¿podría Ud. retrasar su trabajo durante un año, en relación a mí?. ¿Porqué?. Yo soy esperantista y en la bella ciudad de Valencia tendrá lugar en el año 1993, el Congreso Universal de Esperanto. Piense señora muerte (¿la muerte es una señora o un señor?), que ese congreso, nosotros conseguiremos la oficialidad del Esperanto para nuestra Europa. ¿No me permitirá a mi sobrevivir a ese éxito?. Permitame un año más. ¡GRACIAS!!

IMPORTANTE: La Redacción les permite reproducir los textos -total o parcialmente pero irremisiblemente, citando la fuente.

GRAVE: La Redakcio rajtigas vin represi la tekstojn -tute aŭ ne komplete sed, nepre, citante la devenfonton.

LINGVA PAĜO La insida vortparo
"oferi" kaj "oferti"

(Bernard GOLDEN -Hungario-)

En n-ro 1 de Internacia Lingvo (septembro-oktobro 1989), troviĝas la sekvaj frazoj kun erare uzata vorto.

1) "(...) kaj fine ankaŭ estis elstarinda la interesa vidado kiun al ni oferis Amador DIAZ (...)"-paĝ. 6.

2) "Ni deziras transdoni al vi nian elkoran inviton, **oferante** ekde nun nian plej varman bonvenon"-paĝ. 8

Ĉu vi trovis la eraron? Temas pri misuzo de la verbo "oferi" anstataŭ la ĝusta verbo "oferti". En frazo 1 la apuda hispana versio de la teksto evidentiĝas tion: aperas "ofrecer", ne "sacrificar" aŭ "ofrendar". En la dua citaĵo la senco indikas, ke la hispana vorto estas "ofertante".

Tiu konfuzo pri la signifoj de oferi kaj oferti trafas ne nur hispanlingvulojn sed ankaŭ parolantojn de aliaj lingvoj pro du kialoj. Unue, la du vortoj apartenas al la paronima paro. Laŭ Plena Ilustrita Vortaro, paronimo estas vorto preskaŭ samsona ki el alia, sed sence malsama (ekz.: pesi-pezi)

Dua kaŭzo de erara lingvouzo rezultas el influo de la gepatra lingvo. Ekzemple, unu sama vorto povas havi ambaŭ signifojn (A. offer, F. offrir, I. offrire), do lernan

toj kaj nespertaj uzantoj de E-o hezitas, pri kiu el la du E-oj verboj ili devas uzi.

Registraĵoj en du hispanlingvaj Esperanto-vortaroj la Vocabulario de TUDELA FLORES kaj LEXICON SOPENA- klare diferencigas la du Esperantajn vortojn per ekvivalentoj en la hispana lingvo, kiuj apartenas al malsamaj fakoj.

oferi (religio) -sacrificar, ofrendar

ofer (ad)io, oferdomo -ofrenda

oferti (ekonomio, komerco) -ofrecer, ofertar
oferto -oferta, ofrecimiento

Ekzistas tria verbo, **ofri**, kiu estas ŝi nonimo de **oferti**. Ĝi komencis aperi en kelkaj vortaroj en la 1950-aj jaroj sed neniam enradikiĝis.

Estas bedaŭrinde, ke la formo **oferti** estas enkondukita en Esperanton apud la tro ŝimila Fundamenta vorto **oferi**; ĝi nenecese malfaciligas lernadon de la lingvo. Ĉar **oferti** ankoraŭ ne estas oficiala vorto, oni povas antatataŭigiĝin per alia radiko, kiu eble malpliigos konfuzon. Ekzemple, surbaze de His. **ofrecer** kaj Port. **ofrecer** estas eble formi la verbon **ofreci**. Ankoraŭ unu solvo estas arkaikigi **oferi** kaj enkonduki la neologismon **sakrifiki**, kiu havas parencajn formojn en ĉiuj latinidaj lingvoj kaj ankaŭ en la angla. Tria maniero elturniĝi estas per uzo de sinonimoj de **oferti**: proponi, promesi, prezenti, doni, montri ...

POR UNA ORTOGRAFIA RACIONAL

(Alberto BERMELL -Valencio-)

El divorcio entre la escritura y la pronunciación de los idiomas, llega a ser tan aberrante en algunos casos, como en el inglés, que nos encontramos, no ante uno, sino dos idiomas distintos: uno escrito y otro hablado. O sea, que leyendo en alto lo escrito es como si tradujésemos simultáneamente.

Esto es dado porque el habla evoluciona, mientras que la escritura permanece como hace siglos. Ciertos idiomas, el español por ejemplo, en algún momento se han reformado hacia esa puesta al día de la escritura pero sin llegar a una fongicidad perfecta, como por ejemplo la de la Lengua Internacional.

Otros (francés, inglés), precisamente los más difundidos, han quedado bastante desfasados. Así pues, sólo cambios radicales -como el cambio del alfabeto chino- son capaces de evitar ese caos ortográfico.

Por tanto, la readaptación, incluso radical,

PRI LA ENHAVO DE
LA ARTIKOLOJ
RESPONDECAS LA
AŬTOROJ MEM.
0000000000000000
SOBRE EL CONTENIDO
DE LOS ARTICULOS
SE RESPONSABILIZAN
LOS MISMOS
AUTORES.

POR UNA ORTOGRAFIA RACIONAL

no sólo es posible (lo demuestra el caso chino, el turco y varios más), sino también, necesaria, para:

*evitar esfuerzos innecesarios al aprender un idioma

* facilitar a los propios nativos el aprender y usar correctamente la escritura: la alfabetización

* ahorrar tiempo y dinero, tendiendo hacia una economía lingüística

Las razones que dan los que se oponen:

*se debe conservar la tradición y la etimología

*la escritura actual es la más internacional

*su reforma supondría un gran gasto

Las contrarrazones:

* la escritura no es lugar para la tradición, la escritura ha de ser un instrumento práctico

* la escritura actual es más internacional porque la irregularidad está internacionalmente difundida. Impongamos la lógica internacionalmente, empezando por nuestro idioma

* el esfuerzo inicial sería superado con creces con la gran economía y los beneficios que supondría la nueva ortografía

En el español, la reforma es más fácil, pero no deja de ser perentoria:

- la H se elimina
- la C se escribe k o z según se pronuncie
- la Ch se escribe entonces como C simplemente
- la Qu también se sustituye por K
- la X se sustituye por KS
- la J se escribe X, que es más internacional
- la G se escribe G o X, según se pronuncie
- la V se sustituye por B, pues ya no hay diferencia
- la Ll se sustituye por Y, pues tampoco hay ya diferencia
- la I se escribe Y cuando hace de semiconsonante
- la U se escribe W cuando hace de semiconsonante

Esto sería a grandes rasgos, lo que podría ser una reforma de la ortografía española.

Esta i cualquier reforma a de basarse en: Una letra para cada sonido i un sonido para cada letra (sin letras mudas). Las letras se tomarán en lo posible del Alfabeto Fonetiko internacional.

La reforma de nuestra ortografía, junto a los beneficios consiguientes, animará a otras ortografías más difíciles a emularnos.

LA FONTANOJ, LA MALNOVAJ FONTANOJ!

(Lilija KOLEVA -BULGARIO-)

Baza kondiĉo pri la ekzisto de la homoj, de ĉiuj vegetaj kaj bestaj specioj estas la akvo. La vivo komencis de la akvo. Dum jarcentoj, antaŭ la nova erao oni adoris kaj gloregis ĝin, kredis en dioj de akvo. La antikvaj popoloj konsciis la problemon pri la konservo de tiu natura riĉeco, de kiu dependas la vivnivelo, la sanstato.

En la historio de ĉiu generacio ĉeestas la kreo de hidroteknikaj konstruaĵoj. Tra nia bulgara tero restis ankaŭ multaj postsignoj de konstruoj, ligitaj kun la uzado kaj utiligo de la akvo. La bulgaroj estimis ĝin!. Riĉa estas nia lingvo ĉe la nomigo de la nocio "akvofonto". Oni uzas la vorto "CESMA" kun la epitetoj: bunta, mirinda, nova, blankŝtona, blanka k.a. . La fontoj estas priskribitaj en popolaj kantoj, fabeloj kaj legendoj.

Ĉe sia konstruevoluo, la fontanoj pasas jenajn tipojn:

- a) Libere starantaj -kun aŭ sen tegmentoj
- b) Fontanoj-pavilionoj
- c) Murfontanoj

Al la unua tipo apartenas kortaj fontanoj -blankaj, bokalsimilaj silvetoj el marmoro-. Iliaj antaŭmuroj estas ornamatitaj per elĉizitaj figuroj, medalionoj, florantaj branĉoj, vinberaj grapoloj, folioj. Tre ofte la tegmento estas multangulaj.

La fontanoj-pavilionoj estas belega prezen- to de la fontanoj kiel arkitekta konstruaĵo. Mirindaj ekzemploj estas la t.n. Ajazmoto, (ĉe pre- ĝejo Beljova-Samokov) kaj la fontano en la korto de la episkopa preĝejo en Samokov, la t.n. Sadako- va fontano.

Pli multenombraj estas la murfontanoj -libere starantaj aŭ konstruitaj rekte al muroj de horloĝ- turoj, preĝejoj, domoj. Ĉiam riĉe ornamatitaj kun stiligitaj birdoj, bestoj aŭ homaj figuroj, orna- mentoj de folioj, floroj ... Oni povas vidi tiujn fontanoj en multaj urboj kaj vilaĝoj.

Ĉe la fontanoj de la XVIII^a kaj XIX^a jarcentoj estas realigita kaj klare prezentita unuka sintezo inter arkitekturo kaj plastika dekoracia arto. Ili respegulas la memertecon de la bulgaroj dum tiu epoko, ilian strebon al unu nova arto, plena je fantazio kaj beleco ...!

DEKOJ da akvofontanoj apud ŝoseoj, montaraj vo- jetoj aŭ meze je vilaĝaj placoj. Nek unu similas la alian. Mirinda varieco de formoj kaj krea uzado de konstrumaterialoj -diverskolora ŝtono, ligno, metalo. Malfacile oni povas imagi tiun belecon sen vidi ĝin. Ne eblas rezisti la tenton gluti ĝis sa- tigo malvarman kaj bongustan akvon!.

Dankemaj estas ne nur la homoj, sed ankaŭ bir- doj, bestoj, eĉ la naturo mem, ĉar sekaj, dezertaj lokoj vestas verdajn vestojn, transformiĝas en re-

gionoj, revivigitaj de birdkantoj kaj ĝa- ja homa bruparolo.

Laŭ malnova bulgara kutimo, intima espri- mo de donacemo estas la konstruo de akvo fontanoj, por ke la homoj memoru la dona- canton kaj benu lin post la estingado de sia soifo. Modesta donaco pri la homoj de iu loĝloko, pri ĝia bono kaj prospero kun elĉizita dediĉo de la majstro. Mallon- ga priskribo de la vilaĝa historio aŭ verso en la spirito de la popola verkaro, sen rimoj, sed sonanta profunde kiel konfeso ... La pasinteco estas revivigita! Ĉe la fontanoj ariĝas virinoj kaj junulinoj por preni freŝan trinkak- von. Venas junuloj por elekti siajn estontajn edzinojn. Apud la fontano komencas vigla, gaja rondancoj ...!

Gloro al al majstroj de la fontanoj Homoj amindaj, saĝaj, kun riĉa animo kaj okuloj de birdoj. Kiam ni klinas por kisi la akvon kaj trinki de ĝi, ni kisas la nevideblan majstran manon! La majstro sciis kio kaj kia estas la akvo, kia estas la vivo. Li komencas la konstruon de fontano kaj kantas kanton:

"Kie gutis la larmoj
tie fonto ekfluos ...!"

Oni ne povas haltigi tion, kio flua- as! Nek la vivon, nek la akvon! La majs- tro, kun sento de plenumata devo donas al ili direkton kaj liberan vojon. Li scias, ke benos lin la generacioj! Mate- ne kaj vespere la vojetoj iras al la fon- toj. Iras homoj, birdoj, bestoj. Ĉio estas verda, paradiza! Animo animon ser- ĉas, fonto koron volas ...!

Ni klinu antaŭ la majstro saĝulo!. Li donis forton kaj voĉon al la kantanta eterneco, voĉon al sia koro!

La fontanoj! La malnovaj fontanoj! Flu! Kantu birdoj apud ili! Venu kapreoloj kaj cervoj! Ludu infanoj! Batu homaj koroj ...!.

Lilija KOLEVA

(BULGARIO)

(Andrés MARTIN -Málaga (HISPANIO))

Ke la esperantistoj konsistigas etnon ĉar ili disponas komunajn kulturon, lingvojn kaj tradiciojn tiel memvideblas, ke nur personoj blinditaj per antaŭjuĝoj pensas la malon. Eble iuj opinias, ke la tutmonda Esperanta komunumo ne estas aŭtentika etnio, ĉar ĝi ne disponas proprajn teritorion, ekonomion k.s. Al ili oni devas respondi, ke akorde kun tio, la samon eblus eldiri rilate al la juda gento disigita tra la tuta planedo antaŭ la kreado de Israelo. Komprenible, la prestiĝo de la judoj estas tiel grava, ke neniu "intelektulo" kuraĝas kontraŭdiri tiun realon nuntempe. Nu, kial oni agadas male rilate al la Esperanta Komunumo?

Mirindas la emfazo uzata de ĵurnalistoj kaj raportistoj en la prezentado de iuj kulturoj kaj civilizacioj tute malsatataj oficiale kaj ne oficiale. Mia flanke, neniu rifuzindas okaze de ajna antropologia studo, kaj tiurilate pravigindas la esplora sintendo de tiuj kiuj antaŭenpuŝitaj de scivolemo pri la nuntempo kaj ties origino estigas verkojndisvastigatajn per la amaskomunikiloj. Mi gratulas tiujn sinjorojn pro ilia laboro kaj, eĉ plie, mi tre dankemas al ili pro ilia kontribuo al la komprenigo de aliaj kulturoj. Mi neniam malpravigos tian konduton. Tamen, kial oni ne agadas same rilate al la Esperanta Komunumo?

Tradicioj, kulturo kaj lingvo estas interdependaj realoj kaj oni povas jesi, ke ĉiu homo konceptas la mondon malsame, akorde kun sia propra kulturo. Ĉiu lingvo spegulas la koncernan civilizacion kaj ĉiu civilizacio apogas sin sur la koncerna lingvo; eraras kiu opinias, ke la lingvo estas nur eventuala ilo utila por solvi konkretajn problemojn rilatajn al la komunikado. La vero estas, ke ni alĝustigas nin al la realo per la uzo de la lingvo kaj ke la mondo "reala" troviĝas estigita, senkonscie, sur la vortaj kutimoj de la koncerna grupo. La gramatikaj kategorioj de ajna lingvo spegulas la prikonatajn kategoriojn.

Damaĝe, mankas seriozaj esploroj rilate al la interdependeco de la E-a Kulturo kaj la lingvo Esperanto. Verŝajne, eĉ malsupraĵa esploro de la gramatikaj kategorioj de la Internacia Lingvo malkovros al ĉiuj -esperantistoj kaj ne-esperantistoj-la specifan pensmanieron de la uzantoj de ĉi tiu lingvo. Supozeblas, ke tiam oni komprenos plie ekzakte kial E-o ne disvastiĝas pli rapide en nia mondo. Cele al la klarigo de la socia farto de nia lingvo, jen nia kontribuo.

Evidentas, ke pro diversaj motivoj, la registroj de la eŭropaj landoj ne pretas akcepti oficialan altrudon de ajna lingvo, ne-

Que los esperantistas forman una etnia por que ellos disponen de una cultura, una lengua y tradiciones comunes es tan evidente que sólo personas cegadas por prejuicios piensan lo contrario. Posiblemente algunos opinan que la comunidad esperantista mundial no es una auténtica etnia porque no disponen de territorio, economía, etc., propios. A ellos se debe responder que de acuerdo con eso, lo mismo se podría decir en relación al pueblo judío diseminado por todo el planeta antes de la creación de Israel. Naturalmente el prestigio de los judíos es tan importante que ningún "intelectual" se atreva a contradecir actualmente esa realidad. Pues bien, ¿porqué se hace lo contrario en relación a la Comunidad Esperantista?

Madrida el emfazo uzata de periodistoj kaj reporteroj en la prezentado de algunas culturas y civilizaciones totalmente despreciadas oficial y no oficialmente. En mi opinión, nadie es digno de rehusar cualquier estudio antropológico y en relación a eso es digno de alabar el desinterés explorador de aquellos que anteriormente empujados por un deseo de conocer la actualidad y su origen, hacen obras literarias difundidas por los medios de comunicación de masas. Yo felicito a esos señores por su trabajo e, incluso más, yo les agradezco su contribución a la comprensión de otras culturas. Yo nunca quitaré la razón a esa conducta. Sin embargo, ¿Por qué no se hace lo mismo en relación a la Comunidad Esperantista?

Tradiciones, cultura y lengua son realidades interdependientes y se puede afirmar que cada persona conceptúa el mundo de forma diferente, de acuerdo con su propia cultura. Cada lengua refleja la concerniente civilización y cada civilización se apoya en la lengua concerniente; se equivocan los que opinan que la lengua es sólo un instrumento eventual útil para solucionar problemas concretos relativos a la comunicación. La verdad es que nosotros los ajustamos a la realidad por el uso de la lengua y que el mundo "real" se encuentra encubierto, inconscientemente, bajo las costumbres de palabras del grupo concerniente. Las categorías gramaticales de cualquier lengua reflejan las categorías preconocidas.

Lamentablemente, faltan estudios serios referidos a la interdependencia de la cultura esperantista y la lengua Esperanto. Parece que incluso un estudio somero de las categorías gramaticales de la Lengua Internacional, descubriría a todos -esperantistas o no-, la manera de pensar específica de los que usan esta lengua. Se puede suponer que entonces se comprenderá más exactamente porqué el Esperanto no se desarrolla más rápidamente en nuestro mundo. Con objetivo a la aclaración de la salud social de nuestra lengua, he aquí nuestra contribución.

gravas ĉu angla, ĉu franca ... Tiu agadmaniero favorus al la rekonno de Esperanto ene de la Eŭropa Komunumo, se la membroŝtatoj defendus la uzon de kies lingvo. Tamen la realo estas, ke ĉiu el ili prizorgas la altrudon de sia propra lingvo kaj ili akceptas la uzon de alies lingvoj pro politika, ekonomia aŭ kultura malforteco. Bedaŭrinde ne eblas ilin enkapigi al si la ideon trovi realan solvon al la lingva problemo per la uzo de E-o. Ĉu ĉar la Esperanta Komunumo ne kapablis konvinki la ceterulojn pri la ekzisto de nia etno? Ĉu ĉar ni ne certas pri la realo de nia specifa kulturo, pro tio ke ni neniam pricerbumis profunde la aferon?

Damaĝas la malriĉeco de nia argumentado kiam ni pledas favore al la Internacia lingvo. Necesas ĝisdatiĝi por agadi indece kaj kapablece. Nek la relativa facileco de la lernado, nek la surpapera rekonno de U.N.E.S.C.O., nek la politika subteno okaze de iu Esperanta evento, nek la pravigo de tiom da personoj dezirantaj trovi iun lingvan rimedon al sia malkapableco kontakti lingve kun eksterlandanoj, nek la ekzisto mem kaj la uzo de E-o dum unu jarcento estas validaj por konvinki la aliulojn pri la neceso akcepti reale la Internacian Lingvon.

Tute ne pravas kiuj ŝetas esperantismo tra la fenestro pensante, ke en nia mondo ne lokiĝas ideologioj. Ankaŭ tute ne pravas kiuj, reveme kaj romantike, atendas ke la socio akceptos la dececon de nia lingvo pro ti es valoroj. Estas nepre kaj urĝe akordigi la agadon al la nuntempaj celoj de la socio. Ni neniam sukcesos agante fronte al la historia tempo kaj, tiurilate, ni ne forgesu, ke nia socio pragmatismas kaj moviĝas puŝita de la dezirego atingi komforton, monon kaj plezurajn. En la unuaj jaroj de la Movado, E-o disvastiĝis helpe de la tiutempa ideologia etoso; hodiaŭ la Movado prosperos, se oni akadas akorde kun la karakterizoj de la nuntempa socio. Ne temas pri forigo de la interna ideo sed pri realigo de ĝi pere de la turismo, komerco, industrio, kulturaj movadoj, sindikatoj kaj, ĝenerale la estaĵoj vere agantaj de nia tempo.

En Hispanio, kaj ekster ĝi, de antaŭlonge kaj hodiaŭ mem, amase esperantistoj kaj simpatiantoj al E-o revas pri la enkonduko de ĉi tiu lingvo en la lernejon. Naive oni pensas, ke tio estas ununura solvo al la ĉiama problemo (...)

(daŭrigos en venonta numero)

Es evidente que por diversos motivos, los gobiernos de los países europeos no se disponen a aceptar la imposición oficial de cualquier lengua no importa que sea la inglesa, la francesa, etc., esa forma de actuar favorecería el reconocimiento de Esperanto dentro de la Comunidad Europea, si los estados miembros defendieran el uso de cada lengua. Sin embargo la realidad es que cada uno de ellos cuida de la imposición de su propia lengua y acepta el uso de otras lenguas por debilidad política, económica o cultural. Lamentablemente no es posible meterles en la cabeza la idea de encontrar una solución real al problema lingüístico a través del uso del Esperanto. ¿Es que la Comunidad Esperantista no ha sido capaz de convencer a los otros sobre la existencia de nuestra etnia?. ¿Es por que nosotros no estamos seguros de la realidad de nuestra cultura especifica porque no hemos meditado nunca profundamente el asunto?.

Es fastidiosa la pobreza de nuestra argumentación cuando nosotros abogamos en favor de la lengua internacional. Es necesario actualizarse para actuar digna y capazmente. Ni la relativa facilidad del aprendizaje, ni el reconocimiento sobre el papel de la U.N.E.S.K.O., ni la colaboración política con ocasión de algún acontecimiento esperantista, ni la razón de tantas personas deseadas de encontrar algún remedio lingüístico a su incapacidad para contactar lingüísticamente con extranjeros, ni la existencia misma y el uso del Esperanto durante un siglo, son válidos para convencer a los demás de la necesidad de aceptar realmente la Lengua Internacional.

Totalmente no tienen razón los que tiran por la ventana al esperantismo pensando, que en nuestro mundo no se alojan ideologías. Tampoco tienen razón los que, en sueños y románticamente esperan que la sociedad acepte la conformidad de nuestra lengua por sus valores. Es irremisible y urgente coordinar la acción con los objetivos actuales de la sociedad. Nunca tendremos éxito haciendo frente al tiempo histórico y en relación a eso, no olvidemos que nuestra sociedad pragmática y se mueve empujada por el gran deseo de conseguir comodidad, dinero y placeres. En los primeros años del Movimiento, el Esperanto se desarrolló por la ayuda del ambiente ideológico de aquel tiempo; hoy el Movimiento prosperará, si se actúa acorde con las características de la sociedad actual. No se trata de la desaparición de la idea interna, sino sobre la realización de ella a través del turismo, comercio, industrias, movimientos culturales, sindicatos y, en general las cosas que son verdaderamente activos de nuestro tiempo y hoy mismo, multitud de esperantistas y simpatizantes del Esperanto sueñan, en la introducción de esta lengua en la Escuela. Ingenualmente se piensa, que eso es una única solución al eterno problema (...)

(Continuará en el próximo número)

**NI SAVU LA ARBARON! *NI VOLAS LEĜON PRI PROTEKTO DE LA
ARBARA RIĈECO DE VALENCIO*******

*KIAL ESTAS NECESE PROTEKTI LA ARBARON?

- a) Ĉar la perdo de la arbaro kondukas al dezerto. Pro la erozio, la malriĉiigo de la akvaj rezervoj subteraj kaj la konsekvenco ĉiŭfoje pli katastrofa de la riveraj inundoj en la Valenciana lando havas grandan riskon pri dezertigo, kaj tion agnoskis internaciaj organizacioj kiel la F.A.O. kaj la U.N.E.S.C.O.
- b) Ĉar la perdo de la vegetaĵaro kondukas al ŝanĝo de la klimato
- c) Ĉar perdante la boskon, ni perdos gravajn ekonomiajn rimedojn (mielo, korko, aromatikaj plantoj, k.t.p.)
- ĉ) Ĉar ni perdos naturan spacon de granda valoro, kaj ĉiŭfoje ni havos malpli da pura aero, malpli da naturaj ĉirkaŭaĵoj.
- d) Ĉar preskaŭ nenio restos al ni. La aŭtoktona bosko de Valencio okupas malpli 2% de nia teritorio

*KION NI, LA EKOLOGIA MOVADO PETAS?

- a) Ke oni tuj protektu la relikvajn areojn de arbaro mediteranea kaj aŭtoktona
- b) Ke oni establu planon de arbara ordo, kiu fiksas por ĉiu loko konkretajn formojn por akordigi la racion konservadon kaj ekonomian ekspluatadon
- c) Ke oni pliigu kaj reguligu aktivecojn por disvolvi la deprimigitajn kamparajn zonojn, inkludante la malriĉajn industriojn kaj formojn de kampara turismo respektantaj por la naturo
- ĉ) Ke oni apliku planon de arbara perado, kiu malpermesu aktivecojn degradantaj la vegetaron en la areoj pli afekciitaj, baze de seriozaj studoj
- d) Ke oni starigu aranĝojn pri ekonomia kompenso al la protekteblaj areoj, kaj ke oni plibonigu la kondiĉojn por la vivi de la loĝantoj. Ke oni apliku ekologiajn kanonojn pri helpo al la afekciataj komunumoj

Ke povu esti akordebla konservado de la naturo kaj ekonomia disvolvo. Ke la protekto al la arbaro profitu ĉiujn valencianojn, kaj ne malutilu al neniu.

NI SAVU LA ARBARON!

Kunordigo por la defendo de
la arbaro. Adreso de kontakto:

Str./ Portal de Valdigna, 15
46003 VALENCIO (HISPANIO)
Telefono: (96) 331 78 64

50a HISPANA KONGRESO DE ESPERANTO

PROVIZORA PROGRAMO DE LA KONGRESO

11-an JULIO -merkredo-

- * Akceptado de gepartoprenantoj
- * Disdonado de Dokumentoj
- * Interkona Vespero

12-an JULIO -ĵaŭdo-

- 10 h.: Kunveno de delegitoj de HEF.
- 12 h.: Inaŭguro kun aŭtoritatuloj en CENTRO BORJA

- 16 h.: Ekskurso al Sabadell kaj Cerdanyola

13-an JULIO -vendredo-

- Tut-taga ekskurso al Poblet. Post la tagmanĝo, ni iros al Muzeo de Esperanto en Sant Pau D'Ordal

14-an JULIO -sabato-

- 10 h.: Artaj kaj Sciencaj Horoj
- 12 h.: Prezento de novaj verkoj
- 16 h.: Ĝenerala Kunveno de HEF.
- 21 h.: Vespermanĝo
- 22 h.: Tipaj katalunaj dancoj pere de L'Esbart de Sant Cugat del Vallés

15-an JULIO -dimitaĵo-

- 10 h.: Ekzamenoj de ILEI. kaj fakaj kunvenoj
- 14 h.: Speciala tagmanĝo kun "Saŭm vino "Esperanto"
- 18 h.: Oficiala Fermo; recitado de gitaro, kantoj, k.t.p.
- 19 h.: Kantado de korusoj

16-an JULIO -lundo-

- Ekskurs-vizito al la **Olimpia da Konstruaĵoj**, kun eble gvidanto.

LASTAJ NOVAĴOJ PRI LA KONGRESO

- * Jam estas ĉirkaŭ 200 gekongresanoj
- * Miguel FERNANDEZ prelegos pri la poeto: F. GARCIA LORCA
- * Koncerto de la malaga muzikisto "SOLO"
- * Seminario pri konjugacioj de la verboj en E-o. fare de A. ALONSO NUÑEZ

ENKETO---ENCUESTA---ENKETO---ENCUESTA---ENKETO---ENCUESTA---ENKETO---ENCUE

Rimarku per (X) la tri fakojn plej ŝatataj de vi. Post ĉiu N^o de I.L., ni lotas senpagan abonigon por jaro de nia revuo. Fotokopiu ĉi tiun paĝon kaj sendu ĝin rekte al ni plenskribata, al nia eldona sekcio kiel eble plej flue.

Señala con una (X) las tres secciones que más te han gustado. Tras cada N^o de I.L. sortearemos un abono gratuito de nuestra revista para todo el año. Fotocopia esta página y envíala lo antes posible a nuestra sección de publicaciones.

- ( ) Kovrilo (portada)
- ( ) Esperanta Anekdotaro (anecdótico esperantista)
- ( ) Novaĵoj (noticias)
- ( ) Trairo de Hispanio (recorrido por España)
- ( ) Neniĉ mi deziras morti antaŭ la jaro 1992^a (Dua parto). (De ninguna manera deseo morir antes de 1992 -segunda parte)
- ( ) La fontanoj, la malnovaj fontanoj (las fuentes, las viejas fuentes)
- ( ) Esperanto-Kulturo (la cultura de Esperanto)
- ( ) Anoncoj (anuncios)
- ( ) Deziras korespondi (desean tener correspondencia)
- ( ) Pedagogia Sekcio (sección pedagógica)
- ( ) Amuzaĵoj (divertimentos)
- ( ) Aliaj -diru kiuj- (otras -di cuales)

DEZIRAS KORESPONDI --- DESEAN TENER CORRESPONDENCIA ---

- * **GERMANIO:** Bonvolu skribi en Esperanto al S-rino. Rita BOOM.
Am Kirchensiek 29
D- 3370 SEESEN (F.R. GERMANIO)
- * **ĈINIO:** Verkisto, 37-jara. Deziras korespondi tutmonde en Esperanto pri ĉiuj temoj. Gong Xuesheg:
Nanzhang Baoshe
HUBEI, CN -441500 (ĈINIO)
- * **HISPANIO:** Isabel RENOVELL SANZ; 50-jara. Ŝi deziras interŝanĝi poŝtmarkojn, blikkartojn, ktp. ADRESO:
Avda. San Onofre, 33 -15^a
46931 QUART DE POBLET
VALENCIA (HISPANIO)

ESPERANTO - INSTRUADO EN HISPANIO

Lingvo evoluas danke al la ĉiutaga uzateco kaj ankaŭ danke al la certiĝo, ke la venontaj generacioj konos kaj pluuzos ĝin. Kaj unu el la plej gravaj rimedoj por atingi tion estas ĝia instruado al la novaj generacioj. Kaj ĉi tio iĝas ankoraŭ pli grava, kiam temas pri lingvo artefarita, kia estas Esperanto.

La hispana sekcio de ILEI (Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj), kunlabore kun HEF (Hispana Esperanto-Federacio), konsciante pri la graveco de la lingva instruado kaj dezirante reguligi ĝin kaj plialtigi la lingvan nivelon, skizis stud-planon. La celo estas duobla: akordigi nian sistemon al la novaj pedagogiaj tendencoj, kaj unuecigi ĉion koncernan al la instruado de Esperanto en Hispanio. Tiu stud-plano aperis sub la titolo "REGULARO PRI LA EKZAMENA KAJ DIPLOMA STUD-PLANO POR LA INSTRUADO DE ESPERANTO EN HISPANIO" aprobata de HEF kaj ankaŭ de HALE. Ĝia strukturo estas jena:

- a) Unua nivelo: ELEMENTA LINGVO-SCIO.
- b) Dua nivelo: B-1 Praktika branĉo: MEZA LINGVO-SCIO.
B-2 Teorio-praktika branĉo: KURSGVIDANTO (1).
- c) Tria nivelo: C-1 Praktika branĉo: SUPERA LINGVO-SCIO.
C-2 Teorio-praktika branĉo: ESPERANTA INSTRUISTO (2)

(1) Stud-Objektoj por KURSGVIDANTO:

- Esperanta gramatiko.
- Historio de la Movado I
- Esperanta Literaturo I
- Esperanta Agado I
- Metodologio de la Instruado de Esperanto I

(2) Stud-objektoj por ESPERANTA INSTRUISTO:

- Esperanta Lingvistiko.
- Historio de la Movado II
- Esperanta Literaturo II
- Esperanta Agado II
- Metodologio de la Instruado de Esperanto II

Post la sukceso en ĉiu nivelo ILEI kaj la koncerna Asocio liveras ateston. Oni garantias la kvaliton de la ekzamenoj ĉar la ekzamenantoj nepre devas esti diplomitoj pri E-o, kaj la tribunalon devas konsistigi minimume tri personoj.

La avantaĝo de tiu ĉi sistemo estas, ke per ĝi oni respektas la intencon de multaj homoj, kiuj deziras lerni nur la lingvon, ne konsiderante ĝiajn historion, literaturon, ktp (same kiel se oni studas fremdan lingvon en Lernejo pri Lingvoj). Tiuj, kiuj deziras tamen paŝi al "plena posedo" povas sekvi la esperantologian branĉon.

Manuel López Hernández

(el KAJEROJ EL LA SUDO/ Nº 6-1990/ Paĝo 23)

POEZIO - POESIA

HAMLETO

Ĉu esti aŭ ne esti -tiel staras
Nun la demando: ĉu pli noble estas
Elporti ĉiujn batojn, ĉiujn sagojn
De la kolera sorto, aŭ sin armi
Kontraŭ la tuta maro da mizeroj
Kaj per la kontraŭstaro ilin fini?

Formorti -dormi, kaj nenio plu!
Kaj scii, ke la dormo tute finis
Doloron de la koro, la mil batojn,
Herediton de la korpo, -tio estas
Tre dezirinda celo. Morti -dormi-

Trankvile dormi! Jes sed ankaŭ sonĝi!
Jen estas la barilo! Kiaj sonĝoj
Viziti povas nian mortan dormon
Post la forĵeto de la teraj zorgoj,-
Jen tio nin haltigas; tio faras,

Ke la mizeroj teraj longe daŭras:
Alie kiu volus elportadi
La mokon kaj la batojn de la tempo,
La premon de l'potencaj, la ofendojn
De la fieraj, falson de la juĝoj,

Turmentojn de la amo rifuzita,
La malestimon, kiun seninduloj
Regalas al merito efektiva, -
Jes, kiu volus tion ĉi elporti,
Se men, per unu puŝo de ponardo,

Li povus sin de ĉio liberiĝi?
Kaj kiu do en ŝvito kaj en ĝemoj
La ŝarĝon de la vivo volus porti,
Se ne la timo de io post la morto,
De tiu nekonata lando, el kiu

Neniu plu revenas, kaj pro tio
Privolas ni elporti ĉion teran,
Ol flugi al mizeroj nekonataj. (...)

(El verko de W. SHAKESPEARE: "Hamlet".
L.L. ZAMENHOF esperantigis ĝin, el la
angla lingvo)

1993

¿ QUÉ IDIOMA

PARA

EUROPA ?

AMUZAĴOJ

Crossword puzzle grid with the following text:

SALATOPRSNPNUAL
 KASABIANKABOLSA
 LAOLPZMKOEERSJE
 OPOALMBPCPNVZADR
 SPQSAIBACETEJMA
 STPARTRELOPORUIT
 NAVNEZTENRETRSO
 GJADPZGJKOUNMAJ
 UGRANJEROSDEIMM
 MUNLDOKAJOLARGA
 UNTOPSJADEFUNAVX
 EZJLBDEJARNOSEK
 ENIDAPAOUKLIHTA
 AGUEAERESKTTAMJ
 NECLCESTTAMOSSL
 UAEANMSALJRASTA
 BVSEFERMPORUGAI
 OPTTTEURTOGKMAET
 MODSEDETTGKMAET
 ONUTTICTABLETNI
 TERSNACTTALINGA
 VOITTINERATBTAN
 ANTONIALALANGAO
 ESTNEKICIAKQIAJ
 ASPECTRANUTIOS

*DIVENU LA TITOLOJN DE TIUJ ĈI FILMOJ (EN ESPERANTO)

7		9	-	7	=	9
		:		-		
3	+			4	=	2
+		+		+		
	+	6		5	=	3
= 6		= 9		=		

Ĉu vi scias solvi la problemon?
 (¿Sabes resolver el problema?)

ESPERANTO - FUNDACION " FERNANDO SOLER "

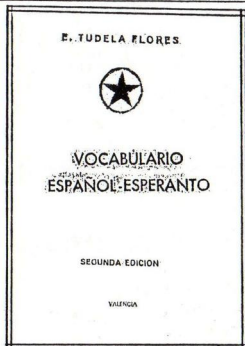
OFERTAS AL VI...

VORTARO (DICCIONARIO)

ESPAÑOL-ESPERANTO

DE

E. TUDELA FLORES

MENDU ĜIN AL:

PIDELO EN:

Esperanto-FUNDACION
"Fernando Soler"

PREZO: 500 ptj. (*)
(aŭ 8,3 gdj.)

*Speciala Rabato por esperantaj organizoj -descuento especial para organizaciones esperantistas)

POR ANONCI KURSOJN, PRELEGOJN, ktp., TIUN ĈI AFISOJN -para anunciar cursos, conferencias, etc. , este cartel:

Diseñado y editado por la FUNDACION, este CARTEL está lujosamente impreso a todo color en papel "cuché".

DIMENSIONES: 70x52 cm.

PRECIOS:

~Hasta 20 ejemplares:

150 pts. c/u

~Más de 20 ejempls.:

125 pts. c/u

Desegnita kaj eldonita de la FONDAJO, tiu ĉi AFISO estas lukse presita je tuta koloro kaj "kuĉea" papero.

DIMENSIOJ: 70x52 cm.

PREZOJ:

~Ĝis 20 ekzempleroj:
po 150 ptj (2,5 glj)

~Pli de 20 ekzplj.:
po 125 ptj (2,1 glj)

HELPAŬTE AL LA FONDAJO, VI HELPOS AL ESPERANTO kaj AL VI MEM